

จุดลงตัว

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบปัญหาธรรม วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๓

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ประเด็น : กรณีอย่างนี้ละ เพราะมันมีนะ ถ้ากรณีอย่างนี้แล้ว หนังสือรำลึกวันวานเห็นไหม ที่เขาพิมพ์ประวัติหลวงปู่่มั่น

หลวงพ่ : เพราะหลวงพ่.....เขาเคยอยู่กับหลวงปู่่มั่นมา สมัยครูบาอาจารย์เราอยู่ที่บ้านฝื่อพอหลวงปู่่มั่นเสียแล้ว ทุกคนก็ออกไปหมด แล้วพอหลวงตาว่าไม่มีใคร หลวงตาก็กลับไปอีก แล้วพวกนี้ก็มาด้วย หลวงตาก็ทิ้งวัดออกไป ไปอยู่หนองฝื่อมา ฉะนั้นพอ อยู่ที่นั่น สุดท้ายแล้วเขาก็สึกไปไง แต่เขาเคยอยู่กับหลวงปู่่มั่นใช่ไหม พอเคยอยู่กับหลวงปู่่มั่น เขาก็ว่าเขามีศักยภาพไง แล้วเขาก็จับบันทึกอะไรของเขาไว้ แล้วพอมานำพิมพ์หนังสือ มันก็มาที่อันนี้ มาที่โยมพูด

ถ้ามันเป็นปริยัติ แล้วหลวงปู่่มั่นเป็นภาคปฏิบัติ ทีนี้ภาคปฏิบัติ เวลาเราพูด เราต้องอ้างอิงปริยัตินั้นแหละ แต่ว่าภาคปฏิบัติจะอ้างอิงปริยัติ มันมีความรู้จริงรองรับใช่ไหม เหมือนกับ เช่นทางนักวิชาการเดี๋ยวนี้ มีนักวิชาการมากเลยที่ว่า เขาไปประกอบสัมมาอาชีวะแล้วเขาได้มีโลกทัศน์สูงส่งมาก แล้วเขาอยากจะเอาวิชาการของเขาออกมา ก็มาเป็นอาจารย์พิเศษเห็นไหม เพราะเขามีข้อมูลจริงของเขารองรับใช่ไหม มันก็เป็นประโยชน์ เป็นความปกติ

แต่ถ้าพูดถึงฝ่ายปฏิบัติ มันก็อ้างอิงปริยัติเหมือนกัน แต่! แต่มีข้อเท็จจริงนี้รองรับ แต่ถ้าเราศึกษาทางวิชาการ เราไม่เคยมีประสบการณ์อันนั้น ใช้อ้างปริยัติมานี้มันก็อ้างผิด เวลาอ้างอิงปริยัติจะผิดเลย ผิดอะไรตรงไหนล่ะ เราพูดบ่อยมากกับพวกลูกศิษย์เวลาเขามา เขาบอกว่า “พุทธพจน์ พุทธพจน์” เขาฟังว่าเหมือนกับเรานี้จะปฏิเสธพุทธพจน์ เราบอกว่าเราไม่ได้ปฏิเสธพุทธพจน์นะ ปริยัติไม่ได้ปฏิเสธหรือ ปฏิเสธพระพุทธรเจ้าได้อย่างไร แต่เราปฏิเสธไอ้คนพูดพุทธพจน์ พุทธพจน์นั้นไม่ปฏิเสธ ปฏิเสธไอ้คนพูดพุทธพจน์นั้นนะ มึงพูดพุทธพจน์นี้มึงพูดจริงตามพุทธพจน์นั้นหรือเปล่า ฉะนั้นถ้าบอกว่าจะไม่ให้มีปริยัติเลย ก็ไม่ใช่

หลวงปู่มันเวลาท่านอ้างเห็นใหม่ หลวงปู่มันท่านเคารพบูชาพระพุทธเจ้ามาก หลวงตาเล่าประจำเลย ถ้ามีตัวหนังสือตัวอักษรอย่างนี้ ท่านก็ไม่ยอมนั่งแล้ว หนังสืออักษรทุกภาษา สามารถสื่อธรรมะของพระพุทธเจ้าได้ ท่านจะเชิดชูไว้ที่สูงตลอดเวลา ท่านไม่ได้เคารพเฉพาะธรรมะของพระพุทธเจ้านะ ท่านเคารพถึงสื่อที่แสดงออกถึงธรรมะพระพุทธเจ้าเลย

ฉะนั้นที่เขาบอกว่าพระป่าเรา พระปฏิบัติเรา ไม่เคารพพุทธพจน์ ไม่จริง! เคารพด้วยหัวใจ เคารพด้วยศุขยอคชีวิตเลย แล้วเคารพด้วยความรู้สึกเลย แล้วอ้างอิงมาตรงนี้

กรณีอย่างนี้ ถึงบอกว่า มันไม่มีใครสามารถเคลียร์ หรือเห็นจริง เห็นข้อเท็จจริงได้ ฉะนั้นกรณีของหนังสือรำลึกวันวาน กรณีหนังสือที่เขาเอามาอ้างอิง เขาเอามา

เราคัดค้านไปพอสมควร พอคัดค้านไปบ้าง เขาก็ไปรื้อค้นกัน เราได้ข่าวว่าเขาไปรื้อค้นกันที่วัดบรมนิวาส ข้อมูลเก่าๆ เดิมๆ ที่เขาเก็บไว้ เขาบอกว่ามันขัดแย้งกับหนังสือที่เขาพิมพ์ จนเขาบอกว่า เขาจะเรียกคืนหนังสือกันเลยนะ สุดท้ายเรื่องก็เป็นคลื่นกระทบฝั่ง ก็หายกันไปเลย

ที่เราพูดนี้ เราพูดกับใครรู้ใหม่ เราพูดกับผู้ที่ไปดำเนินการพิมพ์หนังสือเล่มนั้นเลย พอเราพูดถึงหนังสือเล่มนั้นบ้างเขาพิมพ์เสร็จแล้ว เพราะหนังสือเล่มนั้นเดิมเขาพิมพ์ในนามของพวกเขาแล้วไปแจกแล้วมันไม่ติดตลาด คือ คนเรารู้ว่ากลุ่มชนใด ที่แรกกลุ่มชนใดเห็นใหม่ อย่างเช่นลูกศิษย์หลวงตาเรา เราไปส่วนใหญ่แล้ว แต่เดิมเมื่อก่อนเข้าหาหลวงตา หลวงตาท่านบอกว่าจะไม่มีธุรกิจในวัดเลย หนังสือหรือทุกอย่างต้องให้แจกเป็นธรรมทาน พวกเราเลยทำด้วยหัวใจ แต่ที่นี้พอของออกไป กลุ่มชนนี้เขาก็เลยแบบว่าไว้เนื้อเชื่อใจกัน ที่นี้เขาก็พิมพ์หนังสือกัน เขาก็ไปแจกกัน มันแจกแล้วมันไม่เวิร์ก เขาก็เลย...

เราคิดว่านะ เราเป็นพระ เราอยู่ในวงใน เราคิดว่าคงจะมีทีมงานอะไรของเขา ต้อง มีการทำวิจัยกันอยู่ เขาถึงบอกว่าให้พิมพ์ใหม่ แล้วให้พิมพ์ในนามมูลนิธิหลวงปู่มัน พอพิมพ์ในนามมูลนิธิหลวงปู่มัน แล้วเอาหนังสือนี้มาแจกในมูลนิธิหลวงปู่มัน เพราะ มูลนิธิหลวงปู่มันเป็นสมบัติของวัดป่าบ้านตาด แล้วพอพิมพ์ในนามมูลนิธิหลวงปู่มันเสร็จแล้ว ก็เอาไปแจกที่สวนแสงธรรม ถ้ามันออกมาจากศูนย์อำนาจ ออกมาจากสิ่งที่มีความน่าเชื่อถือ หนังสือนี้จะกระจายออกไป ที่นี้กระจายออกไปหนังสือนี้บังเอิญเขาเอามาให้เราเล่มหนึ่ง เราเปิดดูแล้ว คล้ายของโยมแล้ว

รอมรับความเข้าใจของเรา พอหาเหตุผลอะไรมารอมรับความเข้าใจอันนี้ มันก็เป็นจินตนาการแล้ว เป็นเรื่องตรรกะ

ตอนนี้ศาสนาที่มีปัญหาหันอยู่ตรงนี้ ตรงที่เพราะมันไม่รู้จริง ถ้าคนรู้จริงอย่างครูบาอาจารย์เรา อย่างหลวงตาครูบาอาจารย์ของเรา ท่านไม่ต้องหาอะไรมารอมรับ เพราะความรู้จริงมันมาจากข้อเท็จจริง เหตุผลที่ทำไมขึ้นมา เหตุผลที่เราปฏิบัติขึ้นมามันรอมรับอันนี้ มันพูดตามนั้นไม่ต้องไปหาอะไรมารอมรับเลย มันเป็นความจริงของมัน ความจริงแท้ ทีนี้ถ้าเราคิดว่ามันเป็นอย่างนั้น มันไม่มีอะไรรอมรับเพราะเราคิดว่าเราก็ไปหาเหตุผลมารอมรับ พอรอมรับมันก็อยู่ที่แนวคิดแล้ว

โยม๒ : มันก็เป็นจินตนาการอย่างที่ท่านบอกเมื่อกี้

หลวงพ่ : มันเป็นแนวคิดแล้วใช่ไหม เป็นแนวทางของใคร แล้วคนที่ปฏิบัติกันสิ ย้อนกลับมาการปฏิบัติในสังคมไทยตอนนี้ แนวทางต่างๆ นั้น อยากถามว่าที่ปฏิบัติกันอยู่ มันจริงหรือ ทำได้จริงๆ หรือ ที่ปฏิบัติกันอยู่มันจะบรรลุธรรมได้จริงหรือ แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์เราละ

โยม๒ : มีตัวอย่างให้เยอะแล้ว

หลวงพ่ : แน่นอน! เราพูดคำนี้ เราพูดในทางข้อเท็จจริงนะ อย่างการปฏิบัติกันมา ในสังคมเมืองไทย พวกอภิธรรมปฏิบัติมาเผยแพร่มาแล้วสิบปีแล้ว ปฏิบัติกันเป็นแสนเป็นล้าน ขอคุณสักคนหนึ่ง คนไหนที่ปฏิบัติแล้วได้ผล เอาคนเดียวไม่ต้องมากหรอก! เอาคนเดียว แล้วคนนั้นถ้าปฏิบัติได้จริง ขอคุณหน่อยเดียวเท่านั้นละ ที่ปฏิบัติกันในสังคมไทยนี้

แต่ของเรานี้ หลวงตาท่านพูดนะ ตอนที่ท่านพูดในวงในของเรา ตอนที่สมเด็จพระญาณฯ ท่านยังเป็นพระหนุ่มๆ ด้วยกันกับหลวงตา เพราะหลวงตาท่านมีบารมี ท่านสำเร็จตั้งแต่พรรษา ๑๖ แล้วท่านมาหาสมเด็จพระญาณฯ “มีอะไรถามมา มีอะไรถามมา มีความจริงถามมาสิ ถามมา” เพราะปัญญาเราเยอะ แต่เราไม่รู้ว่า มันสรุปจบตรงไหน พระพุทธเจ้าสอนหลากหลายนะ ในพระไตรปิฎกนี้สอนตั้งแต่สามัญชน สอนตั้งแต่ระดับของท่าน สอนพระผู้เริ่มปฏิบัติ สอนขนาดผู้ปฏิบัติที่ใกล้สำเร็จแล้ว ทีนี้ที่พระพุทธเจ้าพูดนั้น พระพุทธเจ้าพูดกับใคร พูดคำนี้พูดกับใคร ถ้าพูดกับเด็ก แล้วพระพุทธเจ้าเอาอริยสัจที่สูงสุดไปพูดกับเด็ก เด็กมันจะเข้าใจได้ไหม

ทีนี้เราก็จำมาทั้งตู้เลย พุทธพจน์ทั้งนั้น พระพุทธเจ้าพูดทั้งนั้นเลย แต่พูดอย่างไร พูดกับใคร พูดตรงไหน เราไม่รู้ไม่ได้หรอก พอพระพุทธเจ้าพูดปั๊บ ราบแล้วยอมหมดเลย แต่ถ้าผู้ปฏิบัติจะ คำพูดอย่างนี้เพราะเรามีความรู้สึกมีความจริงอย่างนี้รองรับ ท่านพูดอย่างนี้ท่านหมายถึงอย่างนี้ เพราะอะไร ระดับนี้มันอย่างนี้ เคลียร์! ถ้ามีความสงสัยที่มากกว่านี้ คำนี้ไม่เคลียร์ มันต้องระดับที่เหนือกว่า แล้วถ้าเราปฏิบัติขึ้นไป โห้ เราพูดบ่อยมากเลย เวลาหลงตาท่านพูดนะ เวลาจิตว่างหมดเลย จิตมองไปภูเขาทะเลหมดเลย ทำไมจิตคนมหัศจรรย์ขนาดนี้ ทำไมมันมหัศจรรย์ขนาดนี้ โอ้ย มันลึกลับซับซ้อน ก็บอกว่าสุดขยอได้แล้ว แล้วท่านบอกว่าธรรมะกลัว ธรรมะคือสังขารที่ได้สร้าง บุญญาธิการมา ความสว่างไสวเกิดจากจุดและต่อม สิ่งที่เป็นความสว่างไสว สิ่งที่มีอยู่ในโลกนี้มันมีเหตุมีผล มีที่มาที่ไป ท่านเกิดเป็นจุดและต่อม ท่านบอกงงไปหมดเลย เพราะหลงปุ้มันนิพพานไปแล้ว ท่านบอกว่า ถ้าหลงปุ้มันอยู่นั้นนั่นสำเร็จเลย เพราะหลงปุ้มันบอก ท่านชี้กลับเลย ท่านบอกท่านก็ยังหาอยู่อีก ๘ เดือน พอย้อนกลับมาซะ ไอ้ที่สว่าง สว่าง เกิดจากอะไร เกิดจากจุดและต่อม เกิดจากภพ เกิดจากฐิติจิต พอทำลาย ต้ม! ไม่มีเลย จบ!

ท่านบอกเลย ไอ้ที่ว่าตื่นเต้น มหัศจรรย์สว่างไสวนะกองจี้ควาย เห็นไหมจากที่เราไม่รู้ มันถึงมหัศจรรย์ มันเป็นเรื่องที่ โอ้โฮ สุดประเสริฐ สุดขยอเลย แต่พอผ่านไปแล้วนะ กลายเป็นกองจี้ควาย กลายเป็นของที่เราต้องทิ้งมันมานะ เราต้องผ่านทะเลมันไป นี่เราจะพูดถึงความหยาบละเอียด เห็นไหม เวลาคนสูงๆ ขึ้นไป แล้วพระพุทธเจ้าพูดเรื่องอะไร ถ้าเราไม่มีประสบการณ์อย่างนี้ มันรู้ได้ยาก แต่ถ้าเรามีประสบการณ์มาหมดแล้ว ถ้าพูดอย่างนี้ พุทธพจน์นะ ไซ้! ก็พุทธพจน์ไม่ได้ปฏิเสธว่าพุทธพจน์ แต่ท่านพูดเรื่อง อนุปปพิภคตา พูดถึงเรื่องให้คนเสียสละ

แล้วเวลาพูดก็บอกว่า นั่นสักแต่ว่า นี่สักแต่ว่า นั่นสักแต่ว่านะ โมฆราช เธอจงมองว่าโลกนี้สักแต่ว่า คนเขาบอกว่า ทุกอย่างเป็นสักแต่ว่า พระก็เอามาเทศน์กันนะ มันก็สักแต่ว่า ไม่ใช่เรา ไม่ใช่เราสักแต่ว่า สักแต่ว่า

โทษนะ แล้วมึงได้อะไรละ มึงได้อะไร ก็มันสักแต่ว่าก่อนมึงเกิดอีก มึงไม่เกิดมันก็สักแต่ว่าอยู่อย่างนั้นนะ แล้วมึงเกิดแล้วมึงสักแต่ว่า มึงได้อะไร

พระพุทธเจ้าสอนพระโมฆราช “เธอจงมองดูโลกนี้ มันเป็นสักแต่ว่า มันเป็นความว่าง มันเป็นธรรมชาติของมัน แล้วให้กลับมาถอนอัตตานุทิฏฐิ ไอ้ผู้รู้ว่าเขาว่างนะ”

ธรรมดาเราจะร่วมไปกับเขา ความคิดในสังคม เราไปกับเขาทั้งหมดเลย เราเห็นสังคมเป็นสังคม เราเป็นเรา แล้วเราต้องถอนความยึดมั่นถือมั่น อัตตานุทิฎฐิ คือ พื้นฐานของเราออกให้ได้ ถ้าไม่นึกแต่ว่า นี่สักแต่ว่า อ้างสักแต่ว่า เรากี่สักแต่ว่า แต่พอมันถอน ใจเรา ใจสักแต่ว่า เห็นเขาสักแต่ว่า มันก็หดตัวมาเป็นเรา พอถอนเรา ผลัวะหมดเลย จบ!

พระพุทธเจ้าสอนเข้าไปอีกชั้นหนึ่งนะ แต่พระมันจามา นู่นก็สักแต่ว่า นี่ก็สักแต่ว่า เอ้า แล้วสักแต่ว่าแล้วเอ็งมาจากไหนนะ แล้วทำไมถึงสักแต่ว่าละ มันมีเหตุมีผลของมัน มันเป็นระดับของมัน กว่าจะสักแต่ว่าได้ อย่างเช่น เราผ่านโลกมามากเห็นใหม่ เราพอกันแล้ว เราเข้าใจเรื่องโลกแล้ว แต่ไปคุยรุ่นลู มันท้ออะไรมันก็ยึดของมันประสบการณ์เห็นใหม่ จิตที่มันผ่านมาแต่ละชั้นแต่ละตอน มันจะรู้ของมัน แต่ถ้าเราไม่มีประสบการณ์ ไม่มีการกระทำมาเลย คำพูดก็พูดคำเดียวกัน สังคมแต่ละสังคมรับรู้ต่างกันเยอะมาก ฉะนั้นพระพุทธเจ้าพูดอย่างนี้แล้วจะตีความกันอย่างไร ใจตรงนี้เราเห็นใจ รู้ใหม่ เพราะว่าหนังสืออะไรต่างๆ จะมาถึงที่เราเยอะมาก

แล้ววันนั้นมีพระองค์ที่เขามาปฏิบัติ แล้วบอกว่า นิพพานคือไม่มีอะไรหอก พระอรหันต์นะหรือ พระอรหันต์เวลานอนก็นอนตกร่วงก็ไปเลย

ฮะ! เราอ่านแล้วตกใจเลย อะไร? พระอรหันต์นอนแล้วตกร่วงก็ไปเลยหรือ เราก็ออกให้พระฟัง พระบอกเลยว่า หลวงพ่อ! อย่างนี้เวลาออกมา สังคมเขารู้ไม่ได้หรอก เพราะระดับคุณธรรมอย่างนี้ ใครจะกล้าตีความ แล้วใครจะกล้าเข้าใจละ

พอเขาพูดคำนี้ขึ้นมา เราก็อืม! เห็นใจจริงๆ นะ

สังคมเรานี้พอเห็นหนังสือพระ แล้วถ้าพระที่มีชื่อเสียงด้วย เราก็อาบแล้วไม่กล้าโต้แย้ง ไม่กล้าคิดแ่งบวกแ่งลบเลย แต่ถ้าเป็นปฏิบัติเรา ต้อง! ต้องเหมือนกัน! ถ้าไม่เหมือนกันก็หนังสือผิด ถ้าหนังสือถูกเราก็อัด มันต้องกล้าคิด กล้าโต้แย้ง ถ้าไม่กล้าโต้แย้งเราจะไม่เห็นที่เราถูกหรือเราผิดเลย ฉะนั้นกรณีอย่างนี้ กรณีที่ว่า มาเขียนกันมา เขียนกันไป

เราดูเรื่องนี้แล้วเรามันก็สะเทือนใจอยู่แล้วละ แล้วต่อไป หลวงปู่มั่นบอกไว้แล้ว ต่อไปคนจะเอาเยี่ยงเอาอย่าง เพราะกิตติศัพท์ กิตติคุณของท่าน หลวงตาเล่าณะ เวลา ท่านใกล้เสีย ท่านจะพูดกับหมู่พระว่า

“หมู่คณะ นึกถึงสิ่งที่ผมทำมาบ้างหรือเปล่า”

หลวงตาบอกเลย “นึกถึงเต็มหัวใจเลยละ”

คือว่า คุณสมบัติ คุณประโยชน์ที่ท่านทำไว้กับสังคม

หลวงตาบอกว่า “นี่ก็อยู่เต็มหัวใจเลย แต่งานของตัวยังไม่เสร็จ ถ้างานของตัวเสร็จแล้วจะทำ”

พอหลวงปู่มันท่านนิพพานไปแล้ว หลวงตาท่านก็ปฏิบัติต่อไปจนท่านถึงที่สุดแล้ว ท่านก็เก็บข้อมูลของท่านมาเรื่อยๆ จนในที่สุดท่านก็มาเขียนประวัติ เพราะหลวงปู่มันเห็นไหม ด้วยคุณสมบัตินี้ของท่าน ท่านทำประโยชน์ไว้มหาศาลเลย พอท่านเสียไปแล้ว หลวงตาครูบาอาจารย์ของเราก็เอาสิ่งนี้ เอาประวัติของท่านมาเรียบเรียงเพื่อให้สังคมรับรู้

แล้ว! ด้วยความประพฤติปฏิบัติของลูกศิษย์ท่าน ของพวกหลวงปู่แหวน หลวงปู่ขาว มันเป็นการยืนยัน มันเป็นการทำให้สังคมเชื่อถือศรัทธามากขึ้นไปอีก แล้วก็มีการออกสาร ประวัติหลวงปู่มันที่หลวงตาเขียน ครูบาอาจารย์ที่หลวงปู่มันสอนมา ท่านจะมีศรัทธาขึ้นมา

ทีนี้ไอ้คนที่มาเขียนนี้ มันมาเขียน มันก็...

โยม ๑ : ท่านอาจารย์ลองอ่านดูแล้วก็ลองบอกว่า อันไหนสมควร คือน่าจะถูกต้อง หมดหรือเปล่า ถึงได้นำมาถวายท่านอาจารย์

หลวงพ่ : ๑๕ หลวงปู่มันขึ้นไปเชียงใหม่หรือยังไม่รู้ ถ้าว่าหลวงปู่มันออกจากถ้ำสาริกาแล้ว ขึ้นกลับไปภาคอีสาน แล้วท่านพูดอยู่ว่า “กำลังยังไม่พอ กำลังยังไม่พอ” แสดงว่าตอนนั้น ท่านรู้ตัวอยู่ว่าท่านยังไม่จบ แล้วพอลงมาเชียงใหม่ ท่านก็ทิ้งหมู่คณะไว้ให้กับหลวงปู่สิงห์กับพระมหาปิ่น แล้วท่านก็ขึ้นไปเชียงใหม่ หลวงปู่มันไปสำเร็จที่เชียงใหม่ เราเทียบจากพรรษาของท่านได้แต่ พ.ศ.เท่าไรอย่างที่ว่านั้นเรายังไม่ได้เทียบ เพราะตรงนี้เราจะเทียบตลอดเหมือนกันนะ หาข้อมูล

โยม ๑ : แต่ คำสนทนาธรรมอะไรนี้ ไอ้โฮ ดีมากเลย

หลวงพ่ : ดีมาก

โยม ๑ : ทำให้รู้อะไรหลายๆ อย่าง

หลวงพ่ : ไซ้

โยม ๑ : โยมยังอ่านไม่หมด แต่เปิดๆ ดูแล้ว โอ้โฮ ดีมากเลย

หลวงพ่ : อันนี้เห็นด้วย เพราะมันพิมพ์มาหลายทีแล้ว แล้วเราก็ดูของเราอยู่ อันนี้เพียงแต่ว่ามันมีปริยัติเข้ามาบ้าง ปริยัติมันก็เหมือนเราพูดพุทธพจน์นั่นแหละ

โยม ๑ : บางคนก็สงสัยว่า อาจจะไปเจอเอกสารต้นฉบับอยู่ในยามของท่านพระธรรมเจดีย์แล้วท่านอาจจะแฝงใส่ เติมปริยัติเข้าไป อะไรท่านองนั้นหรือเปล่าไม่ทราบ เพื่อให้เข้าใจกระจ่างชัดขึ้น

หลวงพ่ : ต้นฉบับ เพราะว่าอย่างเช่น กรณีหนังสือมุตโตทัย หลวงตาท่านพูดถึงอยู่ว่ากรณีหนังสือมุตโตทัย มันก็เป็นคำเทศน์ของหลวงปู่มนนี่แหละ แต่มันก็เหมือนกับ ชาวเลขเห็นไหม จดเอา ทีนี้พอเราจดเอา หลวงตาท่านพูดเองว่า มุตโตทัยนี้ท่านเทศน์ แต่พอเราจดมาแล้ว มุตโตทัยจะแบ่งเป็นข้อๆ เห็นไหม ในมุตโตทัยแบ่งเป็นข้อๆ ที่เป็นข้อๆ นี้เราจด

ฉะนั้นกรณีอย่างนี้ก็ย้อนกลับมาที่ประวัติหลวงปู่มนี่ ว่าหลวงตาเขียนประวัติหลวงปู่มนี่แล้วลูกศิษย์ลูกหาโยมแม่ของท่านชมว่า หลวงตาเขียนได้หยดย้อยขนาดนั้น ไอ้เขียนหยดย้อยขนาดนั้น หลวงตาท่านพูดคำนี้ออกมาไง ไม่รู้เขียนไม่ได้ไง ไม่รู้ไม่เห็นเขียนไม่ได้ หรือไม่รู้ซึ่งอย่างเช่น ทางวิชาการ เขาพูดกันเป็นเรื่องธรรมดา ไอ้เราไม่ใช่นักวิชาการไปฟังเขา แล้วมันแปลว่าอะไรล่ะ มันก็ตีความต่างกันแล้ว

นี่เหมือนกัน ถ้าเราไม่รู้ เห็นไหม หลวงปู่มนี่ท่านพูดอะไร แล้วเราเข้าใจความหมายของคำนั้นมากน้อยแค่ไหน หลวงตาเวลาท่านพูดถึงมุตโตทัย ท่านพูดบ่อย บอกว่า หลวงปู่มนี่เทศน์แล้วพวกนี้ก็จดมาเป็นประเด็นๆ เวลาหลวงตาท่านพูดในความรู้สึกเราคิดว่า ท่านคงจะบอกว่า ความจริงมันมากกว่านั้น ว้างั้นเถอะ ความจริงมันละเอียดมากกว่านั้น

เพราะเราลองเทียบกับตอนนั้นสิ ตอนนั้นมัน ..๕๑ ไม่ถึง..๕๑ เพราะหลวงปู่มนี่ยังเทศน์อยู่ พอ..๕๑ ..๕๒ ..๕๑ ด้วยเพราะ..๕๑ ป่วยแล้วตั้ง ๘ เดือนก็เลิกเทศน์ ไม่เทศน์แล้ว ทีนี้พอตอน

เทศน์อยู่เราพูดถึงว่าคนจด เพราะผู้จดก็บอกว่าเป็นอาจารย์..... ถ้ายังระดับนั้น พวกนี้ตอนนั้นได้คุณธรรมหรือยัง เราจะเทียบตรงนี้นะ ถ้ายังไม่ได้คุณธรรม ก็ไม่มีทางรู้ได้

โยม ๑ : การจดต้องให้ครบถ้วนตามความเป็นจริง

หลวงพ่ : แน่นอน! ถ้าไม่อย่างงั้นหลวงตาไม่พูดอย่างนี้มาบ่อย ถ้าพูดถึงมุตโตทัยปั๊บ หลวงตาจะพูดคำนี้ออกมาทุกที

โยม ๒ : หลวงพ่อครับ มุตโตทัย นี้ ยังมีอยู่ไหม

หลวงพ่ : มี มีแจกทั่วไปเยอะเลย

โยม ๑ : อ้อ พี่มี แต่ว่าต้องเอาไปซีร็อกซ์นะ มีอยู่ฉบับหนึ่งเป็นฉบับดั้งเดิม

โยม ๒ : คือผมฟังของหลวงตามาตลอด แล้วผมฟังที่หลวงพ่พูดนี้ก็รู้สึกว่ามีอยู่ในที่ฟังมา สิ่งที่หลวงตาพูดถึงว่าไอ้บางองค์นี้บอกว่า พระอรหันต์ไม่ฝันแล้วอะไร ไม่จริง!

หลวงพ่ : ไม่จริง

โยม ๒ : ท่านพูดอย่างนี้ ผมฟังอยู่พอดีเลย

หลวงพ่ : เยอะ กรณีอย่างนี้นะ ที่พระพุทธเจ้าพูดนั้นถูกต้อง แต่ความหมายนี้เราตีไม่ออก พระอรหันต์มีราตรีเดียว บางคนจะบอกว่าพระอรหันต์ไม่นอน นอนไม่ได้ ก็ว่ากันไป

ราตรีเดียวนะ คำว่าพระอรหันต์มีราตรีเดียว ก็มีวันเดียวไง วันหนึ่งก็มี ๒๔ ชั่วโมง สมมุติ มันบอกว่าวันจันทร์ อังคาร พุธ ต่างหาก เราอยู่กับสมมุติกัน ราตรีเดียวก็คือ ๒๔ ชั่วโมง แล้วมันมีอะไรล่ะ ก็มีปัจจุบันตลอดไง ก็มีวันนี้กับวันนี้ กับวันนี้ กับวันนี้เท่านั้น ก็รอวันตายนะ พระอรหันต์ถึงมีราตรีเดียว ไอ้คนก็บอกว่าพระอรหันต์มีราตรีเดียวนะ กูบอกว่า งั้นมึงเอาไม้ค้ำตากูไว้ แหม ห้ามนอน ไม่มีราตรี ก็เพราะพระอรหันต์ไม่นอน มันต่างกันนะ คำว่าราตรีเดียว เราลองคิดให้ดีสิ ราตรีเดียว

โยม ๑ : มีดแข็ง มีดแข็ง

หลวงพ่ : ก็เท่านั้นนะ พระอรหันต์ไม่ฝันนะ เวลาเขาอ้าง เห็นไหม ตอนที่ท่านสะเทือนใจไป เวลาท่านพูดถึงว่าตอนอยู่วัดธรรมเจดีย์ เวลาท่านน้ำตาไหล หลวงตานี้มีพวกลูกศิษย์เขาเอาพระมาเยอะเยอะเลย มาถามว่า พระอรหันต์ร้องไห้ได้ด้วยหรือ

ทีนี้เราก็ตีความหมายไป เราต้องคำนวนถึงความคิดของคนไป ถ้าเขาถามว่าพระอรหันต์ร้องไห้ได้ด้วยหรือ แสดงว่าเขาไม่เชื่อแล้ว แล้วพวกนี้เขาเป็นนักวิชาการนะ

เราถามเขากลับเลย “โทษนะ พระพุทธเจ้าปัสสาวะหรือเปล่า”

เขาบอกว่า “ปัสสาวะ”

เราบอกว่า “แล้วน้ำปัสสาวะกับน้ำตานี้ มันต่างกันไหม”

เพราะในความรู้สึกของโลกก็คิดว่า เราร้องไห้เสียใจคือทุกข์โศกใจใหม่ แต่ที่นี้ น้ำตา คำว่า ร้องไห้คือร้องไห้ของโลก แต่ที่เขาเรียกปลงกรรมสังเวช พอกรรมมันเกิด มันสะเทือนใจ สะเทือนใจมันไปเป็นธรรมชาติ คือเราไม่ได้ทุกข์

โยม ๑ : สังขาร

หลวงพ่ : ใช่ แล้วเอ็งบอกว่าพระอรหันต์ห้ามร้องไห้ แล้วเวลาเอ็งซึ้งไป แล้วลมเข้าตาเอ็ง น้ำตาเอ็งไหล เอ็งมันด้วยนะ เอ็งสะใจด้วยนะ แล้วน้ำตาไหล เอ็งทุกข์หรือเปล่า

พออธิบายอย่างนี้ปั๊บมันก็เข้าใจได้ใจ แต่ถ้าเราคิดว่า พระอรหันต์ห้ามร้องไห้ ถ้าร้องไห้คือทุกข์ไป ความคิดมันผูกมัดไปเรื่อย คนร้องไห้คือคนเศร้าโศกใจใหม่ แล้วถ้าพระอรหันต์ร้องไห้คือพระอรหันต์ยังโศกอยู่ เราอ่านว่าเขาคิดอย่างนี้ พอคิดอย่างนี้ปั๊บเราก็หักเลย คาดไม่ถึง คาดไม่ได้หรอก

โยม ๒ : คือคนที่ไม่ได้ปฏิบัติ เท่าที่ผมดู เท่าที่ฟัง ที่สังเกตนะครับ ก็จะโจมตีแบบเอาใจ ความคิดของตัวเอง

หลวงพ่ : ใช่ แน่นอน

โยม ๒ : อย่างเช่น บางทีบอกว่า เอ๊ะ แล้วคุณ อยากหลุดพ้นนี้มันเป็นกิเลสใหม่ เขาเอามา อ่างอย่างนี้เลยนะ บางคนขนาดนี้เลย

หลวงพ่ : ทางวิชาการคุยกันแบบนี้ แล้วทางวิชาการก็คือกรอบ ทางวิชาการก็วิชาการด้วยกัน แล้วเวลาพูดอย่างนี้ เราสะท้อนใจ เพราะอะไร เพราะเราก็นักปฏิบัติ พอปฏิบัติใหม่ๆ เราก็งง เหมือนกัน เราก็คิดว่าสิ่งนี้ เราจะพูดอย่างที่พูดเมื่อกี้นี้บอกว่า ที่ปฏิบัติอยู่นี้จริงหรือ เราพูดเมื่อกี เห็นไหม ปฏิบัตินี้จริงหรือ นี่ไงเพราะการปฏิบัติ เราพยายามนะ เราส่งสารคนเยอะมาก แล้วจะไป แก่ใจเขา สุดท้ายแล้วนะมันก็เหมือนเราไปส่งสารสิ่งที่เราแก้ไขไม่ได้ ก็คือเขาไม่รู้เห็น อย่างเช่น โทษนะ ใ้สดงใ้สดือนมันต้องอยู่กับคนใจใหม่ เราส่งสารเขา เราก็อยากเอาใ้สดือนมาอยู่บนโต๊ะ มันเป็นไปไม่ได้หรอก เพราะความคิดเป็นของเขา ถ้าจิตใจความคุ้นชินของเขามันเป็นอย่างนั้น เรา ส่งสารเขาขนาดไหน เขาพยายามจะไปช่วย แต่เขาเห็นเราเป็นลบหมดเลย

โยม ๒ : คือเมื่อก่อนนี้ พอผมฟังแล้วผมก็ตอบโต้ไม่ได้

หลวงพ่ : ไม่ได้

โยม ๒ : แต่พอมารู้หลวงตา หลวงตาบอกว่าอันนี้คือมรรค

หลวงพ่ : ใจ

โยม ๒ : นี่ มันบึ้งขึ้นมาเลยครับ เพราะเมื่อก่อนนี้ก็ไม่ออกว่าจะโต้เขาอย่างไร

หลวงพ่ : เราจะบอกว่า เราโต้เขามานาน แล้วเรามาอ่านหนังสือของเสถียรพงษ์ เขาเขียนเอง เราจะบอกว่าหลวงตาท่านใช้ชีวิตของท่านทั้งชีวิตเลย พูดคำที่โยมพูดบ่อยๆนี้ว่า ความอยากเป็น มรรคมันมี แต่ทางวิชาการหรือความคิดของสมองของคนก็บอกว่า ความอยากมันเป็นกิเลสหมด

โยม ๒ : เขาตีอย่างนี้ มันก็เลยไปไม่ได้ไง

หลวงพ่ : ใจ นี่ไง เขาตีพุทธพจน์นี้ผิดหมดใจ พุทธพจน์เหมือนกัน แต่เขาไปตีว่าความอยาก มันเป็นกิเลส แต่ถ้าเราไปดูในมรรคนะ ในมรรคมีความเพียรชอบ ความวิริยะอุตสาหะชอบ แล้ว ถ้าความเพียรชอบนี้มันเป็นความอยากหรือเปล่า แล้วเสถียรพงษ์เขาก็ ๕ ประโยคเหมือนกัน เพราะ เขาฟังบ่อยๆ เราคิดว่าเขาต้องฟังธรรมะเหมือนกัน เขาถึงบอกว่าสังคมไทยตีปัญหานี้ผิด

ความอยากเห็นใหม่ กามฉันทะ-กามราคะ กามฉันทะคือความพอใจ ที่นี้กามฉันท์กับกามฉันทะ เขาบอก ความอยากความรู้สึกตัวมันเป็นกามฉันท์ มันจะดีเป็นกิเลสไม่ได้ เราเห็นเขาเขียนหนังสืออย่างนี้เลย เราถึงบอกว่า นักวิชาการนี้เขาเริ่มรู้สึกตัว แต่กว่าจะรู้สึกตัวได้ เขาต้องมีเหตุมีผลเข้าไปเปลี่ยนความคิดของเขา ต้องใช้ชีวิตทั้งชีวิตเลยเหมือนกับทางวัฒนธรรมของเรา สังคมไทยเรามีความเห็นอย่างนี้มา แล้วเราจะมาเปลี่ยนมุมมองของสังคม มันก็ยากพอสมควร

โยม ๒ : แต่ของหลวงตานี้ โอ้โฮ ให้อะไรผมมากมายเลย ผมแค่ฟังอย่างเดียวเลยนะ ฟังจากวิทยุหลวงตาตลอดทุกวันทุกคืน

หลวงพ่ : ดีมาก

โยม ๒ : โอ้โฮ เมื่อก่อนนี้ผมตอบอะไรไม่ได้เยอะเลย แต่พอมานั่งฟังแล้วผมตอบได้เยอะเลย

หลวงพ่ : เพราะโยมวางใจเป็นกลาง ฟังธรรมด้วยเหตุด้วยผล แต่ถ้าคนเขาปิดใจ เขาจะบอกว่าพูดเวอร์ พูดเกินกว่าเหตุ มันอยู่ที่อำนาจวาสนาบารมีของเครื่องรับ พวกเรานี้จะรับมาจับน้อยได้แค่ไหน ถ้าเราวางใจเป็นกลาง ฟังทุกๆ ฝ่าย แล้วหาเหตุผล เอาเหตุเอาผลนั้นมาพิจารณาธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ กาลามสูตรบอกไว้ไม่ให้เชื่อ แต่เราเอาเหตุเอาผลมาพิจารณา ถ้าเขามีเหตุผลที่ดีกว่าเราก็อยากได้สิ่งที่ดีกว่าเหมือนกัน เราก็ไม่ยอมได้แค่นี้หรอก ถ้ามีที่ดีกว่าก็อยากได้อีก แต่ต้องมีเหตุผลที่ดีกว่าที่มีน้ำหนักมากกว่า

โยม ๒ : แต่ที่หลวงตาเทศน์ตรงนี้ ผมประทับใจมาก เพราะว่าบางทีมันตอบไม่ได้ที่ว่า เอ๊ะทำไม ถ้าคุณอยากหลุดพ้นมาก มันก็เป็นกิเลส

หลวงพ่ : มันเป็นการยืนยันว่าประสบการณ์ของท่านมีจริง เห็นใหม่

โยม ๒ : พอมานั่งฟังแล้ว โอ้โฮ มันเปิดโลกตรงนี้ไปเลย

หลวงพ่ : เพราะตรงนี้นะ มันเป็นประเด็นใหม่ แล้วสังคมนี้อ่อนแอ พอโยมพูดมา ทำไมต้องไปทุกข์ ทำไมต้องไปยาก มันก็เข้าประเด็นให้อุบัติที่ซบง่าย ๆ กัน พอซบง่าย ๆ ขึ้นมาทุกคนก็ยืนยันอย่างนี้ว่าเมื่อก่อนทำอะไรไม่ได้เลย พอกำหนดทำอย่างง่าย ๆ แล้วมันสบาย ทำไมจะไม่สบายล่ะ ก็คนทำงานมันก็ต้องเหนื่อย เราบอกว่าเอ็งนั่งเฉยๆ เอ็งก็สบายแล้ว ทำงานอยู่แต่บอกให้

ไม่ต้องทำอะไรให้มันสบายๆ มันก็สบายแล้ว แล้วอย่างนี้มันปฏิบัติธรรมแล้วหรือ แล้วมีธรรมะแล้วหรือ แล้วมันจริงหรือเปล่า

แต่มันเป็นสังคมหนึ่ง เราเอามาคู่กันด้วยเป็นรสนิยมเดียวกันว่า สบายๆ แล้วก็การันตีกันทั้งๆ ที่ในหัวใจนี่ก็สงสัย ในหัวใจนี่มันมีอะไรของมันอยู่ แต่ถ้าเราขยันหมั่นเพียรเข้าไป มันเป็นความจริง แล้วพอไปเจอเข้าจริงๆ พอมันว่างจริงๆ มันสุขจริงๆ อันนั้นล่ะมันยืนยันทัน เราได้เรื่องนี้เยอะมาก

ไอ้เรื่องความอยากแล้วเป็นกิเลสนี้ เมื่อก่อนมันก็อธิบายไม่ได้ พออยากเป็นกิเลสนะ แต่มันสงสารนะ กลัวเวลาปฏิบัติไปแล้วมันจะหลงประเด็น ประเด็นหนึ่งคือ ถ้าเราไปกดไว้ไม่ให้มีความอยากเลย มันเหมือนทำสักแต่ว่า ถ้าทำสักแต่ว่า จะไม่ได้ผลเลย

จะนั่นในฝ่ายอภิธรรมเขาถึงบอกว่า ห้ามใจ ไม่ให้อยาก ให้ทำไปเฉยๆ มันก็เหมือนไม่รับผล พอไม่รับผลแล้ว เวลาปฏิบัติไป มันจะเกิดผลอย่างเช่น เกิดนิมิต หรือ จิตมันลง อาหารนี้เราจะปฏิเสธได้ไหมว่าไม่ให้มีรส มันเป็นไปไม่ได้ ถ้าไม่มีรสอะไรมันก็รสจืด อาหารอะไรมันไม่มีรส ไม่มีรสคือจิตมันก็รสเพื่อน รสขม รสเปรี้ยว รสขม มันต้องมีของมัน มันต้องมีรส แล้วบอกว่าอาหารไม่ให้มีรส มันเป็นไปได้อย่างไร

แต่นี่บอกไม่ให้อยาก มันเป็นไปไม่ได้ แต่อาหารนี้มันมีคุณค่าหรือเปล่า อาหารที่มันเสียหาย ถ้ากินเข้าไป มันก็ทำให้ร่างกายเราเสียหาย อาหารที่มันเป็นประโยชน์ กินเข้าไป ร่างกายก็เป็นประโยชน์ นี่ใจความอยากที่เราอยากเห็นใหม่ที่ยากเป็นมรรคนะ

พอปฏิเสธนะ มันก็เหมือนกับไม่รับผล เราถึงบอกว่าพวกนี้ปฏิบัติแล้วไม่ได้ผล แล้วเราจะพูดถึงที่เราพูดบ่อยตอนหลังนี้ว่า ถอนรากถอนโคน

การถอนรากถอนโคนนะ สิ่งที่มาปฏิสนธิจิต คนเราเกิดจากจิตปฏิสนธิ ปฏิสนธิวิญญูณ มันเกิดเป็นคน เพราะมีปฏิสนธิจิตนั่นคือภพ คือสถานที่ตั้ง ความคิดหลากหลายทั้งหมดเกิดจากที่นี่ เกิดจากภพ ภวาสวะ เห็นไหมที่ว่า สมเด็จพระธรรมเจดีย์ ถามว่า กิเลสสวะ อวิชชาสวะผมเข้าใจได้ ภวาสวะนี้ทำไมผมเข้าใจไม่ได้ ในนี้มี ภวาสวะอะไรอย่างนี้ มันเป็นกิเลสได้อย่างไร ภพนี้ ภพ! สถานของมันเป็นกิเลสได้อย่างไร

หลวงปู่มั่นบอกว่า นี่ตัวร้ายที่สุดเลย เพราะเราไม่เห็นโทษของมันไง กิเลสอะไรก็รู้ได้ใช่ ไหม อวิชชาอะไรก็รู้ได้ใช่ไหม แล้วภาวสวะมันเป็นกิเลสได้อย่างไร มันจิตสนิท มันแทบจะไม่มี การให้ค่ากันเลย แต่นี่คือตัวร้าย ตัวเกิดตัวตาย แล้วความคิดความอ่านทุกอย่างมันเกิดที่นี้ พอเกิด ที่นี้แหละ แต่เราไม่เห็นโทษของมันใช่ไหม เราไปเห็นแต่โทษของความคิดใช่ไหม เห็นแต่โทษของ ความทุกข์ที่หยาบๆ ใช่ไหม แล้วเราก็ไปดู นามรูป ดูเกิดดูดับ มันเกิดดับ เกิดดับนั้นมันเกิดดับข้าง นอก เกิดดับที่เงาแล้วตัวมันเองได้อะไร เราเห็นมันตัดกันไง เราถึงบอกใช้คำว่า ถอนรากถอนโคน

แต่กรรมฐานนะ ให้นึกพุทโธขึ้นมา แล้วพุทโธมันอยู่ที่ไหนละ นึกขึ้นมาจากไหนละ นึก ขึ้นมาจากภพ ความคิดมาจากไหน ความคิดมาจากจิต มาจากภพนี้ ความคิดเกิดดับใช่ไหม เดียวก็มี เดียวก็ไม่มี แต่ความรู้สึกนี้มีตลอด แล้วก็คิดพุทโธ พุทโธ พุทโธขึ้นมา พุทโธนี่คือความคิดนะ ความคิดมาจากไหน มาจากจิต มาจากกำเนิด พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธจนความคิดกับจิต มันเป็นสองใช่ไหม ความคิดกับเราเห็นใหม่ พลังงานคือสามัญสำนึกกับความคิด พุทโธๆ พุทโธๆ จนความคิดกับเราเป็นหนึ่งเดียว นี่คือสมาธิไง

แต่เขาบอกว่า สมถะน่ากลัวมาก สมาธิไม่มีประโยชน์ สมาธิก็เหมือนกับภพนี้แหละ ไม่มี ใครเห็นมัน ภพนี้

แต่ถ้าเราพุทโธ พุทโธ พุทโธจนความคิดกับภพเป็นอันเดียวกัน ภพมีความคิดขึ้นมา มัน เป็นโลกุตตรปัญญานะ แต่ตอนนี้เป็นโลกียปัญญา ที่เราคิดกันอยู่นี้ ทางวิชาการคือโลกียปัญญา ปัญหานี้เกิดจากกิเลส ภพนี้คืออวิชชา อวิชชาอยู่ที่ภพใช่ไหม แล้วความคิดที่อวิชชาออกมา เวลา เราคิดขึ้นมา ปัญญาของเราคืออวิชชามันใช่ไง หลวงตาถึงบอกว่าปัญญาที่กิเลสพาใช่ ปัญญาของ กิเลส

หลวงตานั่นคำนี้บ่อยมาก ปัญญาของกิเลส ไม่ใช่ปัญญาของธรรม ปัญญาของกิเลส เพราะ กิเลสมันอยู่ที่นี้ใช่ไหม ปัญญามันเกิดที่นี้แหละ กิเลสมันชักใยอยู่ที่นี่นะ ไปเลยๆ สบายมาก มันคุมหมด เลย เวลาพุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธจนมันเป็นอันเดียวกันเห็นใหม่ ปัญญามันเกิดที่นี้แหละ นี่ คือโลกุตตรปัญญาไง ปัญญาฆ่ากิเลสไง สมถะมันมีประโยชน์ตรงนี้ สมถะมันมีความสำคัญตรงนี้

แต่เพราะเขาปฏิเสธรากเหง้า ว่าสมถะไม่มีความหมาย สมถะแก้กิเลสไม่ได้ สมาธิแก้กิเลส ไม่ได้ สมาธิทุกอย่างน่าเกลียดน่ากลัว น่าตกใจไปหมดเลย จนขยะแขยงด้วย

เพราะเราแก้มาเยอะ พวกอภิธรรมมาที่นี้

เราบอกว่า “ให้กลับมาพุทธโธ”

“เดี๋ยวเป็นสมณะนะ เดี่ยวเป็นสมณะนะ”

เราถามกลับเลย โทษนะ โยมมีเงินเท่าไร มีเงินมาเท่าไรให้อามาให้เราหมดเลย เพราะสมณะคือเงิน สมณะคือทุนไง แล้วมีงปฏิเสฐเงิน ปฏิเสฐทุน มีงไม่เอาเงิน ก็เอาเงินมาให้กุสิ ทีเงินมีงอยากเอา ทำไมละ แล้วสมณะไม่เอา แล้วเงินจะเก็บไว้ทำไม เงินโอนมาให้กูนี้ (หัวเราะ)

เพราะคิดไม่ถึง สิ่งที่เป็นพื้นฐานเขาคิดไม่ถึง เพราะเขาไม่รู้จริง ถ้าเขารู้จริง อย่างเช่น ครูบาอาจารย์เราสำเร็จพระอรหันต์ได้ มรรคผลนี้มันตั้งอยู่บนอะไร มันเกิดขึ้นอย่างไร เกิดขึ้นที่ไหน พอเรารู้ปั๊บ มันเหมือนทางการแพทย์ เวลาเราจะมีการผ่าตัด ห้องผ่าตัดนี้ต้องปลอดเชื้อ ถ้าห้องผ่าตัดเครื่องมือผ่าตัดติดเชื่อนะ มีงเสร็จเลย การทำสมณะคือการฆ่าเชื้อ ให้มันเกิดโลกุตตรปัญญา เชื้อคือกิเลสมันทำให้เกิดโลกียปัญญาไง ปัญญาเยอะๆ นั่นกิเลสมันเป็นเชื้อ มันเอาไปใช้หมดเลย แต่เขาไม่เห็นนะ เขาไม่เห็นความสำคัญของความปลอดเชื้อ แล้วเขาผ่าตัดกันด้วยเครื่องมือที่มีเชื้อโรคกันทั้งนั้นเลย

โยม ๑ : พระอาจารย์คะ พระอาจารย์คุณตรงนี้โยมมีปัญหาอยู่อันหนึ่งคะ ของโยมปฏิบัติตั้งแต่ต้นโยมใช้อานาปานสติมา ทำไปจนกระทั่งจิตใจหายคะ ลมหายใจหาย กายหาย แล้วมันก็สว่าง แล้วเหลือจิตดวงเดียว แล้วโยมก็ทำแบบให้มีวิติ ก็คือบางครั้งนี่เล่าถึงในอดีตนะคะ ประมาณสัก ๑๐ ปีที่แล้ว ก็เข้าออกด้วยความชำนาญ บางที ๑๐ นาที นะคะ กายก็หาย บางทีสุนัขที่บ้านเห่าโยมก็จะไม่ค่อยได้ยิน ก็สติอยู่ตรงนั้น คือ ดู ดู ฝ้าดูจิตอย่างเดียว ดูไปเรื่อยๆ สว่างตัวเบา ออกมาก็สว่าง

โยมก็รู้ดีกว่าตอนนี้ โยมก็ยังไม่มีการ ตอนนี้โยมก็ ตอนช่วงนั้นนะฮะ พอหลังจากปฏิบัติเสร็จ มีอยู่วันหนึ่ง เราก็นอนทิ้งตัวลงนอน พอนอนปั๊บ ทีนี้สิริษะนะคะ เรารู้สึกว่าเท้าค่อยๆ กระดกขึ้นๆ แล้วก็ตรงนี้ก็จะมีขึ้น สิริษะก็จะขึ้น โยมก็อู๊ย มันไม่ใช่ทางหลุดพ้นนี้ โยมก็พยายามแหวกขึ้นมาบ้าง แบบด้วยความอย่างนั้นเลยฮะ แหวกขึ้นมาบ้าง พอขึ้นมาบ้าง เอ้อ เราไม่เอาดีกว่าแบบนี้ เราต้องการปฏิบัติเพื่อความหลุดพ้น ไม่ทราบว่ามันตอนนั้นโยมทำถูกหรือเปล่า

หลวงพ่อบอก : ถูก ตอนนั้นอานาปานสติ ใครสอน ทำเอง หรือใครสอน

โยม ๑ : ไปเรียนกับทางสายหลวงพ่อบอกท่าน.....

หลวงพ่อบอก : ใช้ได้ อันนี้เราจะพูดนะ อานาปานสติหรือสมาธิ เราถึงพูดบ่อยในซีดีเรา บอกว่า พระปฏิบัติหรือโยมปฏิบัติกันเดี๋ยวนี้สมาธิก็ไม่รู้จัก ไอ้ที่ว่ารังเกียจๆ กันนี้แต่ก็ไม่รู้จัก ถ้ารู้จักจะเป็นประโยชน์มากเออว่าไป

โยม ๑ : ที่นี้พอหลังจากนั้น โยมก็ทำแบบให้มีความชำนาญ คือเข้าออก บางทีเข้าห้องพระ ประมาณ ๑๐ นาทีโยมก็จะไปถึงจุดที่ว่า กายหาย เหลือแต่จิตและสว่าง ที่นี้ โยมก็อยากก้าวหน้า ตอนนั้นหลวงตามาที่สวนแสงธรรม แต่ก็เข้าไปไม่ถึงหลวงตา แล้วพอดีมีเพื่อนเขามีแคร่อยู่ที่วัด หลวงตา เขาก็ชวนไปเผื่อจะได้ไปถาม ที่นี้ โยมก็ไปที่วัดหลวงตา ไปอยู่ที่นั่น ๒ คืนก็ไม่มีโอกาสเข้าไปหาหลวงตา

เขาก็แนะนำให้ไปหาคุณแม่..... โยมก็ไปกราบเล่าให้คุณแม่.....ฟัง คุณแม่ก็บอกว่าให้พิจารณา นขา ทันดา ตโจ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ให้ไปพิจารณามา อันไหนผูกขึ้นมาก็ให้เอาค่านั้น มาบริกรรม ที่นี้โยมก็รับฟังแต่ก็มานึกว่า เอ๊ ตอนกลางวันปกติเราจะพิจารณาอย่างไร ก็คุยกับคนที่ปฏิบัติที่นั่น เขาบอกก็ดูไตรลักษณ์ โยมก็จับตรงนี้ได้

พอหลังจากนั้นมา ตอนนั้นโยมก็ยังไม่ได้เกษียณ ก็สอนหนังสืออยู่ ก็จะดูไตรลักษณ์ทุกวัน เลย แล้วก็รู้สึกว่ามันก็ก้าวหน้า พอเห็นอะไร มันก็อินจัน แล้วก็ตอนหลังโยมก็ไปหาหลวงปู่เจี๊ยะ ก็เล่าให้ท่านฟัง ท่านก็บอกว่า ให้พิจารณาหูให้หลุดมาเลย ให้ตาให้หลุดมาเลย ตอนนั้นโยมก็ลองมา ทำดู มันก็ไม่ถูกจริตของโยม

หลวงพ่อบอก : มันทำไม่ได้

โยม ๑ : ไม่ถูกกับจริตของโยม โยมก็มาดูหนัง พอดูแล้วก็เหมือนกับว่า จะได้ จะได้ ว่าจะมีอะไร แต่ว่าเพื่อนที่เป็นอาจารย์ด้วยกัน ก็แนะนำให้ไปเข้าวิปัสสนาของท่าน..... ให้ดูเวทนา ตอนนั้นโยมก็เลยไปเข้าคอร์สดูเวทนา ตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า จากเท้าขึ้นศีรษะ ก็รู้สึกที่ที่เราสงสัยอะไร

หลวงพ่อบ : ดีขึ้นมาก

โยม ๑ : มันหายสงสัย มันก็เกิดสมาธิในวิปัสสนา คือขณะที่ดูกายตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า เพ้ามาศีรษะ ก็รู้สึกเหมือนกับไอ้โครงกระดูกเรานั้นเหมือนกับมีไฟนีออน ตัวเบา สว่าง ตัวเบาสว่าง เราก็ไม่ได้สนใจ เราก็ดูไปเรื่อย ตอนนี้อย่างนี้ออกจากปฏิบัติมาที่บ้าน แล้วก็กลับมาดูไตรลักษณ์ในชีวิตประจำวัน แต่ว่าตอนหลังนี้ ดูเวทนา เวทนานี้ต้องดูลึกๆ ใจใหม่ สะ ลึกเข้าไปในกาย แต่ตอนหลังก็ดูแบบเบาๆ เบาๆ ปรากฏว่ามันโปร่งเบาไปหมดทั้งกาย

แล้วผลที่ได้จากที่ไปท่าน..... ผลที่ได้คือ สิ่งที่เราารู้สึกว่าได้ดีก็คือว่า กิเลสเรานั้นน้อยกว่าเดิม เราไม่ได้เทียบกับคนอื่น เทียบกับตัวเราก่อนปฏิบัติและหลังปฏิบัติ กิเลสน้อยลง มีอุเบกขาเพิ่มขึ้น และจิตมันมีเมตตาดีกว่าเดิม มากขึ้น เทียบกับตัวเองนะ แต่ว่ามาตอนนี้ ที่โยมมีปัญหาก็คือว่า ตอนอยู่เฉยๆ แม้กระทั่งขณะที่ฟังพระอาจารย์พูดอยู่นี้ มันคล้ายๆ กับมีอะไรมาบีบตรงศีรษะ เหมือนกับเส้นมันบีบอยู่

เวลาโยมตั้งใจจะปฏิบัติทุกครั้ง ไอ้ตัวนี้มันขึ้นมาก่อน โยมไม่ทราบว่าจะอะไร แต่ว่าเวลาจะมีอะไร เราเห็นอะไรจิตเราไม่ไปกระโจนใส่ ตอนนี้นั้นเหมือนกับมีที่อยู่ เห็นอะไรเรารู้แต่เห็นปัจจุบันนี้นะคะ จะเห็นอะไรที่เขาว่านวยาก็ตาม จิตเราไม่ได้ไปคลุก เราจะสักแต่เห็นอย่างเดียว แล้วเวลานอนก็ไม่ได้ฝันเกือบสองปีแล้วค่ะ มันหลับลึกไปตลอดถึงเช้า

หลวงพ่อบ : อันนี้คือผลการปฏิบัติของเรา แต่ถ้ามาถึงอย่างนี้แล้ว ตอนนี้โยมยังกำหนดลมหายใจได้ไหม

โยม ๑ : ตอนนี้โยมไม่ได้กำหนดเลย จิตมันว่างแล้วก็ไม่ได้ไปกำหนด แล้วพอไปกำหนดมันจะรู้สึกคือเครียด

หลวงพ่อบ : ดิ่งเครียดหรือ

โยม ๑ : ถ้าหากว่าโยมคิดถึงอดีตนะคะ สมองด้านนี้มันทำงาน โยมก็รู้ ถ้าคิดถึงอนาคต สมองด้านนี้ทำงานเราก็นั่งรู้รู้เซลล์ในสมองขณะที่มันทำงาน

หลวงพ่อบ : ขณะนี้คือเราเห็นหรือ?

โยม ๑ : ไม่เห็นค่ะ แต่ว่ารู้สึก โยมก็คิดว่า เอ้ เราผิดปกติหรือเปล่า โยมไม่ทราบจะไปคุยกับใครในเรื่องนี้

หลวงพ่ : ไม่มีอะไรผิดปกติเลย เพียงแต่ว่าประสาเรา ถ้าโยมทำมาแบบนี้แล้ว มันต้องต่อยอดไปให้มันจบ อันนี้ถ้าอย่างนี้บ๊ีบ พอมันว่างมาอะไรมา ถ้าเพื่อกำหนดลมหายใจ อย่างโยมทำถูกนะ กำหนดลมหายใจนี่คืออานาปานสติ แล้วที่มันกระดกขึ้น ลอยขึ้น ตัวมันจะลอยได้ ตัวลอยได้หรือตัวลอยไม่ได้นี้ มันอยู่ที่อำนาจของจิตนะ

โยม ๑ : แต่โยมไม่ยอม ไม่ไป

หลวงพ่ : ไม่ไป ไซ้ พอไม่ไปก็จับ พอไม่ไปจับ ถ้าตอนนั้นนะ กำหนดลมอย่างเดียว ต้องกลับมากำหนดลมเพราะการกำหนดลม ลมคือตัวพลังงาน ทำไมลมคือตัวพลังงาน ลมเป็นตัวพลังงานเพราะจิตมันเกาะลม อานาปานสติ ตัวลมมันเป็นลมตามธรรมชาติของมัน เพราะมันมีจิตมีเราไง เพราะเรากำหนดลม พอเรากำหนดลม พอจิตมันอยู่กับลม ลมมันเป็นทีเกาะของจิต พอจิตมันแสดงตัว จิตมันสงบแล้ว มันมีพลังของมัน อย่างนี้บ๊ีบถ้ามันสงบจริงนะ แต่ถ้าสงบไม่จริง พอเรากำหนดลมหายใจ เราบอกลมหายใจขาดคือเราจี้เกี่ยวใจ จิตมันจี้เกี่ยว

โยม ๑ : มันหาย

หลวงพ่ : ลมหายใจหายไป แต่เราไม่หาย แต่ถ้าเราอยู่กับลมไปเรื่อยๆ จนกว่าทุกอย่างดับหมด ดับจากอายตนะ แต่ตัวจิตมันแน่น มันจะชัดเจนมาก นั่นนะมันจะว่างของมัน พอว่างของมันบ๊ีบ ก็ออกกำหนดเลย ถ้ากำหนดกายอย่างที่เขายก ถ้าเราเจอลมดีๆ นะ น้อมไปที่กายเลย น้อมไปที่กาย ในความคิดเรา ในสมาธิ ตอนว่างๆ อยู่เรามีความคิดได้เห็นไหม ถ้าคนว่างจริงมันจะรู้ ว่างไม่จริงไม่รู้หรอก ถ้าว่างจริง ความว่างอันนี้มันคุมได้ด้วยสติ แล้วถ้ามีสมาธิได้ ถ้าไม่มีสติสมาธิก็มีไม่ได้หรอก สมาธิจะมีได้ขนาดไหนมันมีสติพร้อมหมด สติตัวนี้มันสามารถควบคุมได้ สติตัวนี้สามารถทำให้จิตน้อมไปทำงานได้

ถ้าได้น้อมไปทำงานได้ ที่ว่าพิจารณาไตรลักษณ์อะไรกันนั้น วันนั้นถ้าได้เข้าไปหาหลวงตาก็อีกเรื่องหนึ่งเลย ไปหาหลวงปู่เจี๊ยะ หลวงปู่เจี๊ยะก็พูดถูกอยู่ ท่านบอกว่าพิจารณานะ นั่นคือที่เราพูดอยู่นี้แหละ คือน้อมจิตไปที่หูเลย พิจารณาหูให้ขาด คำว่าหูให้ขาดให้กระตุกหลุดของหลวง

ปู่เจี๊ยะนี่นะ ก็ความชำนาญของท่าน เราเป็นโซเฟอร์ขับสิบล้อ สิบล้อนี้เราจะขับได้ตลอดเลย โซเฟอร์มันขับแท็กซี่ในกรุงเทพฯ นะ มันก็ไปตามชอกตามซอยได้ถนัดมากเลย

ที่นี้ความชำนาญของหลวงปู่เจี๊ยะท่านเป็นอย่างนั้น เพราะท่านได้มาอย่างนั้น ท่านกำหนด กระตุก แล้วท่านบอกพอจิตของท่านสงบลงปั๊บ ท่านก็บอกให้มันขาดเลย อันนี้มันเป็นการพิสูจน์ ได้ ๒ - ๓ ข้อไป ข้อ ๑ จิตเราเป็นจริงหรือเปล่า ถ้าจิตเป็นจริงนะ พอกำหนดปั๊บมันหลุดปั๊บเลย ถ้า หลุดอย่างนั้นใช้ได้ ใช้ได้เพราะอะไร นี่ที่เรียกว่า อานาปานสติมันจะดี แต่ถ้าเรากำหนดไปไม่ได้ คือ เราไม่ได้กำหนด นี่ไม่ได้กำหนดเพราะไม่ถูกจริต ไม่ได้กำหนดก็ไม่ได้บังคับให้จิตมันทำ

ถ้าบังคับให้จิตมันทำ จิตมันจะทำได้เพราะอะไร จิตมันทำได้เพราะมันมีกำลังของสมาธิ มันมีกำลังของตัวเองมันเอง สิ่งที่เกิดขึ้นที่ได้เร็วที่สุด แล้วมันหยุดคงที่ของมันได้ กำลังพลังงานของ มันจะมหาศาลเลย พอกำหนดอย่างนั้น มันก็เป็นไปอย่างนั้น แต่เราไม่ได้กำหนดปั๊บ เราก็กทำต่อไป มันจะไปชดตอนที่ไป.....เห็นไหม โครงกระดูกใสเลยเห็นไหม

โยม ๑ : มันจะเห็นเหมือนไฟนีออน

หลวงปู่ : นั่นล่ะ

โยม ๑ : ไฟนีออนแว๊บบๆ ค่ะ

หลวงปู่ : ถ้ามีครูบาอาจารย์นะ พอไปเห็นอย่างนั้นปั๊บ ถ้าจิตมันเห็นได้ จิตมันรับรู้ได้ มันก็ เหมือนกับมันมีงานของมันไง จิตที่มันออกรู้มันจะออกรู้อย่างนั้นล่ะ โครงกระดูกมันจะเป็น แว๊บบๆ ได้อย่างไร โครงกระดูกมันก็คือโครงกระดูกนะ มันแว๊บบๆ ได้อย่างไร แว๊บบๆ เพราะจิตมัน เห็นไง พอจิตมันเห็น แต่เห็นแล้วมันแว๊บบๆ แว๊บบๆ แสดงว่ามันทำงานไม่เป็นไร ก็เหมือนกับ พลังงานไฟฟ้าเข้าบ้านเรา แต่ไฟมันอ่อน เครื่องใช้ไฟฟ้ามีแสงไฟมาแว๊บบๆ แต่เดี๋ยวจึงหมดนะ เดี๋ยวจึงหมดเลย เพราะไฟมันอ่อนไป

ถ้าคนเป็นนะ มันจะรู้เลย มันบอกเลยว่ามานี่ มาเพราะเหตุใด ทำไม่ถึงมาเป็นแบบนี้ พอไฟ มันไม่มี ไฟมันอ่อนเกินไป ถ้าเป็นก็กลับมาอานาปานสติ บำรุงไฟเราให้มา ๒๒๐ กูต้อองการ ๒๒๐ กูไม่ต้องการ ๗๐-๘๐ มาอย่างนี้กูไม่เอา กูจะเอา ๒๒๐ ถ้า ๒๒๐มันเต็มกำลังนะ โอ้โฮ ไฟฟ้าสว่าง

หมด อันนี้พอไฟมันมา ๘๐- ๕๐ ก็เปิดกันอยู่อย่างนั้น จนมันมอดไปหมด พอมันมอดไป เห็นใหม่ แต่มันก็เป็นการว่ามัน โปรง มันใส มันสบาย

ถ้ามันสบาย เราถึงถามโยมว่า โยมกลับมาลมหายใจได้อีกหรือเปล่าไง ถ้าโยมกลับมาที่ลมหายใจได้อีก พยายามกลับมาลมหายใจได้อีก สิ่งที่ได้มาแล้วคืออดีต ที่เราบอกให้จับเห็นใหม่ ถ้ากลับมาที่ลมหายใจ ตอนนี้จิตกำลังมันไม่พอ ไฟมันไม่ได้ ๒๒๐ มันต้องกลับมาให้ได้ ๒๒๐ ถ้าได้ ๒๒๐ นะ เดียวมันจะไปกระตุ้นเครื่องใช้ไฟฟ้าเราให้ตีหมดเลย เพราะไฟมันมาเต็ม ถ้าไฟไม่มาเต็มอย่างนี้ ตอนนี้เครื่องใช้ ไฟฟ้ามันก็ติดแว็บๆ เพราะมันสบายๆ

โยม ๑ : สบายมากเลย

หลวงพ่ : มันสบายๆ มันไม่จบ ถ้ามันจบนะพิจารณาถึงที่สุดแล้ว กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ มันจะไปถึงจุดของมัน โยมทำงานโยมไม่ได้รับค่าทำงาน โยมเกษียณโยมก็รู้ว่าโยมเกษียณ ถ้าจิตมันทำงาน มันก็รู้ว่าทำงาน ทำงานจบมันก็จะรู้ว่าจบ แต่นี่บอกว่ามันสบายๆ แต่ไม่รู้ว่าทำงาน หรือ ไม่รู้ว่าจบ ให้พยายามกลับมาที่ลมหายใจ แล้วพิจารณาไปเรื่อยๆ

โยม ๑ : พอโยมตั้งใจดูตรงไหน โยมรู้สึกว่าจะตรงนั้นนะมันเหมือนกับมี

หลวงพ่ : เครียด

โยม ๑ : มันไม่ได้เครียดแต่ว่ามีอะไรมารัดอยู่ค่ะ

หลวงพ่ : ตรงนี้ต้องแก้

โยม ๑ : ต้องแก้อย่างไร

หลวงพ่ : เมื่อกี้บอกแล้ว พอมันรัดขึ้นมา ต้องแก้

โยม ๑ : เพราะอะไร

หลวงพ่ : กรรมของสัตว์โลกนี้มันร้อยแปดพันเก้า อุปสรรคของคนในการปฏิบัติมีทุกคน แต่จะมีในแง่มุมใดเท่านั้นเอง คนปฏิบัติเรามีมาร เราทำบุญกุศลเห็นใหม่ เจ้ากรรมนายเวรเราเกิดมาเรามีเวรมีกรรมทั้งนั้น เวรกรรมมันจะตามมาตรงไหน ปัจจุบันเห็นใหม่ เราร่างกายสมบูรณ์ๆ เวร

กรรมยังไม่มา เรายิบๆ ทำของเรา ทีนี้พอทำกันไปแล้ว ร่างกายเราก็สมบูรณ์อยู่ ทำไมมีอาการอย่างนี้ โช้ เวลาปฏิบัติขึ้นมาะ เวลานั่ง ปกติก็นั่งปกติ พอกำหนดไปน้ำลายมาแล้ว อี๊ๆ พออี๊ มันเป็นเหตุ แอ้ชิตีเด็นนะ แต่จิตนี้เสือกไปรับรู้มัน พอรับรู้มันนะ มันฝังลงที่จิตแล้ว

มันไปนั่งครั้งต่อไป อี๊ๆ อยู่อย่างนั้นนะ เครียดมันก็เหมือนกัน พอรับรู้อะไรต่างๆ ฝึกลมหายใจเข้าไป เคลียร์เบาๆ อะไรมานะ ถ้ามีเวรกรรมมาก็อุทิศส่วนกุศล เลิกแล้วต่อกันไป คือพยายามไม่รับรู้มัน รับรู้แต่ลมซัดๆ ออกมาแผ่กุศลให้เขาไป มันเป็นเวรเป็นกรรมของคน บางคนภาวนาไปนะ พอมันถึงจุดบ๊ีบเหงื่อแตกพลั๊ก เราใช้คำว่า “แผ่นเสียงตกร่อง” ถ้าใครมีอาการแบบนี้ มันจะมีซ้า แล้วถ้ามันบิบริด มันจะบิบริดมากขึ้นเรื่อยๆ แล้วบิบริดจนไม่ให้เราทำเลย พอเริ่มจะทำความบิบริดนั้นมาก่อน

โยม ๑ : เพราะอะไร เพราะกรรมใช่ไหมคะ

หลวงพ่ : จิตของจิตมันเป็นอย่างนั้น กรรมของจิตมันเป็นอย่างนั้น เราต้องเคลียร์เอง

โยม ๑ : แล้ววิธีแก้

หลวงพ่ : วิธีแก้ที่กำหนดลม กำหนดลม แล้วทำเบาๆ แล้วไม่พยายามรับรู้สิ่งนี้ โทษนะ โยมเป็นตรงนี้โยมเป็นมากี่ปีแล้ว

โยม ๑ : เป็นมาประมาณปี ๑ แล้ว

หลวงพ่ : โอ้ ปี ๑ ยังไม่เท่าไร ถ้าเป็นมานานๆ นะ ยิงนานเท่าไรนะ ตามประสาเรา โทษนะ อย่างโรคภัยไข้เจ็บเห็นไหม เราสะสมไว้นาน โรคนี้ต้องแผ่กว้างไปเป็นธรรมดา

โยม ๑ : แต่ว่า ไอ้ที่ว่าเราคิดอะไร สมองด้านนี้ๆ มันเป็นมานานแล้ว ๔-๕ ปีแล้ว ที่ว่าเราไปรับรู้

หลวงพ่ : ไม่ๆ ถ้าเราเริ่มภาวนาแล้วไม่มีอุปสรรค ไอ้สมองนี่ไม่เป็นอุปสรรคไม่สำคัญ ถ้ามีอุปสรรค โทษนะ มันขวางอยู่เราไปไม่ได้นะ เราต้องแก้อะไรที่มันขวางอยู่ให้เราไปให้ได้ก่อน ถ้าไปได้แล้ว อย่างที่หลวงตาท่านพูดเห็นไหม ท่านไปอยู่ที่หนองผือ มันว่างหมดเลย แล้วพอมันเป็นโรคเสียดอกเห็นไหม ท่านบอกยังไม่อยากตาย เพราะรู้ว่าตายไปแล้ว มันต้องไปเกิดเป็นพรหม

โยม ๒ : ถือว่ายังค้างอยู่

หลวงพ่ : ยังค้างอยู่ย้อนกลับมาเนี่ย จะแก้อย่างไร จะแก้ไม่ให้มันค้างอย่างไร

โยม ๑ : ปีเกือบ ๒ ปีแล้ว

หลวงพ่ : ต้องแก้ตรงนี้ ให้เราไปได้ นี่ไงประสาเราว่า มันอยู่ที่คอขวิดนะ เราต้องระเบิดคอขวิดนี้ออกไป ทีนี้การระเบิดคอขวิด เราก็เคยเป็น เราเป็นมาหลายอย่างทั้งนั้น แต่จะเป็นอย่างไร เพราะที่เราเป็นเราถึงรู้ว่าเป็นไง เราใช้ให้เห็นภาพชัดว่า แผ่นเสียงตกร่อง ถ้าเรามันตกร่อง มันเปิดไป ร่องมันจะยิ่งลึกไปเรื่อยๆ เราทำอย่างไรให้มันอ่านออกไปข้างนอกออกไป นี่ก็เหมือนกัน ทำอย่างไรให้มันผ่านจุดนี้ออกไป

โยม ๑ : พอคุณหายใจแล้ว มันจะเบา เส้นมันจะตึงที่จุมกเลย

หลวงพ่ : โยมพูดมาชัดแล้ว แผ่นเสียงตกร่องเห็นไหม พอบอกตึงอย่างนี้ ประสาเราว่า โยมให้สิ่งนี้เกิดขึ้นมา แล้วโยมก็บอกว่า มันเกิดแล้ว เกิดแล้ว แต่ถ้าเราบอกว่าสิ่งนี้เป็นสิ่งที่เราไม่ต้องการละ แล้วพอมันเกิดขึ้นมา เราก็เคลียร์ออก เคลียร์ออก

เราจะเทียบตัวเรานะ ปฏิบัติใหม่ๆ นิमितจะเกิด ไอ้โฮ เต็มไปหมดเลย มีภาค ๑ ภาค ๒ ภาค ๓ แล้วต่อได้ตลอดเวลาเลย ตอนนั้นยังไม่รู้ว่าผิดหรือถูก ก็ไปอ่านประวัติหลวงปู่เทศก์กับหลวงปู่หลุย องค์หนึ่งติดสมาธิ ๑๗ ปี องค์หนึ่งติดสมาธิ ๑๑ ปี พอไปเจอเข้า ไอ้โฮ ตายท่าเลย เดี่ยวมีึงจะติดนะ ก็เลย ก่อนนั่งไม่เอาเลยนิमित ปฏิเสธไว้ก่อนตั้งแต่ก่อนนั่ง พอนั่งไปปุ๊บ เราพุทโธ พอจิตมันลง มันมาแล้ว ไม่เอา ไม่เอา

ปฏิเสธไม่เอา ไม่เอาๆ เอาสมาธิอย่างเดียว อย่างอื่นไม่เอา อย่างอื่นไม่เอา ดีขึ้นเรื่อยๆ เห็นไหม ปฏิเสธตั้งแต่ก่อนนั่ง พอนั่งแล้วจิตมันลงแล้ว เพราะอะไรรู้ไหม มันเจตนาไง เราตั้งเป้าไว้แล้ว ตั้งเป้าไว้ก่อนทำ ขณะทำ ขณะที่เกิดขึ้นก็ปฏิเสธ ปฏิเสธไปจนตอนหลังไม่เอาเลย นิ่งหมดเลย โทษนะ ไอ้เราปฏิบัติไปลึกๆ พอจิตมันลงไปแล้ว จิตมันเข้าไปถึงข้อมูลเดิมของเราแล้ว มันไปเห็นของจริง

โยม ๑ : ช่วงนั้นมันมีความสุขมาก

หลวงพ่อบอก : จะให้กลับมาหาความสุขอีก

โยม ๑ : แล้วๆ เหมือนกับเข้าฌานได้ถึงฌาน ๔ ค่ะ

หลวงพ่อบอก : ใช่

โยม ๑ : กลับไปกลับมา

หลวงพ่อบอก : ใช่

โยม ๑ : แล้วคือมันไม่เหมือนในตำรา ตำราบอกว่าต้องอะไรนะ ผ่านขั้น ๑ ถึงได้ฌาน ๒
จริงๆ มันไปด้วยกันเลย ไปกลับ ไป แล้วก็...

หลวงพ่อบอก : เราเข้าใจ เพราะอะไรรู้ใหม่ โทษนะ เราถึงคำถึงพระที่สอนๆ กันอยู่นะ ว่าสมาธิยังไม่รู้เลย เพราะฌานมันเป็นฌาน สมาธิมันเป็นสมาธิ แล้วเวลาปฏิบัติขึ้นไปแล้วสมาธิมันเป็นแค่เครื่องหนุนให้เกิดปัญญาเท่านั้น

โยม ๑ : คือไม่เหมือนในตำรา ในปริยัติ คือเรารู้ พอตอนนั้นเรารู้

หลวงพ่อบอก : ใช่ ปฐมฌาน ทุตติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน อากาสนัญญาตนะ วิญญาณัญญาตนะ เนวสัญญานาสัญญาตนะ อากิญจัญญาตนะ เอาไว้แค่นี้ก่อน

โยม ๑ : อันนี้โยมไม่กล้าพูดกับใคร

หลวงพ่อบอก : โธ.. มันคนละอัน

โยม ๑ : ตอนนี้อย่างไรไม่ได้ๆ

หลวงพ่อบอก : มันเหมือนขึ้นบันได

โยม ๑ : แต่ตอนนี้โยมทำไม่ได้

หลวงพ่อบอก : ทำไม่ได้ โทษนะ เพราะมันไม่มีพื้นฐานให้เกิดปัญญา อย่างที่เราพูดเมื่อกี้ว่า ปัญญาเกิดบนภพ ปัญญาเกิดอย่างนี้ เราต้องพยายามใช้ตรงนี้เป็นกำลัง มรรค ๘ มีสัมมาสมาธิ ถ้าสมาธิ

ของเราไม่มีขึ้นมา มรรคเกิดขึ้นมามรรค ๗ หรือมรรค ๖ นี้ เราพูดกับพวกทางวิชาการบ่อยมาก ถ้าหน่วยกิตส่งไม่ครบ มึงให้ผ่านไหม มรรค ๘ มันมาพร้อมกัน ฉะนั้นตัวสมาธิเป็นตัวพื้นฐาน ถ้าไม่มีตัวสมาธิ ตอนนี้โยมก็เกิดปัญญาได้ แต่ปัญญาแบบนี้ โยมก็รู้ๆ อยู่แล้ว ปัญญาอยู่ในอาณัติของเราไง แต่ถ้าเกิดสมาธิขึ้นมา มันหมุนนะ ฉะนั้นเราถึงบอกว่า ค่อยๆ ทำ ค่อยๆ ทำ แล้วอย่างนี้ ถ้ามันเครียดนะ เราก็ใช้ปัญญาของเรา เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ หรือ สมาธิอบรมปัญญา ถ้าใช้ปัญญาอบรมสมาธิ เราใช้ปัญญา ทำไมถึงเครียด ถ้าเราเครียดก็เปลี่ยนไปอย่างอื่นได้ไหม มาเดินจงกรม นั่งสมาธิบ้าง ตอนนี้มันเป็นโรคของโยม โยมต้องแก้โรคนี้ให้หายก่อน โรคความเครียดอันนี้ พอโรคนี้พอความกดดันอันนี้หายไป เดียวจะกลับเป็นเหมือนปกติ

โยม ๑ : โยมไม่ได้เครียด

หลวงพ่ : ไม่ได้เครียด แล้วทำไมมันมากอดัน ที่ว่ามันมารัดๆ

โยม ๑ : มันรัด

หลวงพ่ : มันมารัด เราก็ค่อยๆ อย่างเราเดินจงกรมใช้ไหม พอมันจะรัดเราก็แก้ของเราไป เราแก้ของเราด้วยปัญญาของเรานั้นละ โยมต้องใช้ปัญญาของโยม

โยม ๑ : โยมจนปัญญานี้คะ

หลวงพ่ : จะไปจนทำไม ถ้าประสาเรานะ แหม! ปัญหาจี๋หมาเลย

โยม ๑ : เพราะโยมไม่รู้จะทำอย่างไร

หลวงพ่ : ก็พูดอยู่นี่ไง คำว่าจนปัญญา โยมไม่จนปัญญา แต่โยมไม่สู้ต่างหากละ โยมไปยอมจำนนกับมันต่างหาก แล้วก็บอกว่าไม่มีปัญญา ถ้ามีความตั้งใจ มีการต่อสู้ มันไม่ใช่ปัญหา มันไม่ใช่ประเด็นอะไรเลย อันนี้มันเป็นประเด็น เราไปยอมจำนนกับเขา เรายอมรับเขาเอง ถ้าเราไม่ยอมรับเขา เราสู้เขามันก็ต้องหายไป

โยม ๑ : พอตั้งใจจะสู้ปั๊บ มันมีอาการบีบแรงขึ้น

หลวงพ่ : แรงขึ้น เราก็ดึงหาทาง แรงขึ้น เราก็แรงขึ้นเพราะเหตุใด ถ้าแรงขึ้นอย่างนี้จะไม่ใช่ถอยนะ พอแรงขึ้นเพราะนั่งไขว่ห้าง เรายิ่งเบน เบี่ยงออกไปทางนี้ ให้สู้มัน ๕๐ : ๕๐ อย่างน้อยสิ่งที่มันบีบรัดจะต้องเบาไป มันจะไม่หายทีเดียวหรอก ไม่ใช่พอสู้บีบ ๑๐๐% มันจะหาย ๑๐๐% ไม่ใช่

คราวนี้ ๑๐๐% ไขว่ห้าง เราสู้ครั้งนี้ เหลือ ๘๐ แล้ว นั่งดูเลขคราวหน้าเหลือ ๖๐ ละ มันจะค่อยๆ หายไปสุดท้ายพอหายไป โทษนะ เอ๊ะ อยู่ไหนล่ะ ไปไหนแล้ว เวิร์กของมันมีไขว่ห้าง เราใช้ด้วยการอุทิศส่วนกุศล อุทิศส่วนกุศลด้วยอะไร ด้วยปัญญาของเรา ด้วยความสุขของเรา ด้วยความสุขของเรา จิตสู่อะไร เพราะอะไรเพราะมีความสุขใจ ปฏิบัติแล้วมีความสุขใจ แต่เพราะนั่นเป็นมารใจ เพราะมีความสุขไขว่ห้าง เพราะจะพ้นจากมือเราไปไขว่ห้าง รัศมีแสงเลย (หัวเราะ)

โยม ๑ : อาจารย์แบบนี้คะ ถ้าหากว่าเราไปสถานที่แปลกๆ บางทีมันก็เบาโล่งสบาย แต่ไปสถานที่บางที มันบีบมากขึ้น

หลวงพ่ : ทุกคนมีเวรมีกรรม หลวงปู่มันนะ เวลาท่านสละพุทธรูปแล้ว ตอนท่านปฏิบัติ พอเริ่มก้าวเดินไปเห็นใหม่ คู่ครองของท่านมา เอาคู่ครองมาเลย อ้าว ก็สร้างบุญกุศลมาด้วยกัน ก็จะปรารถนาเป็นพุทธรูป อันนี้ก็ปรารถนาเป็นคู่ไปไง แล้วก็พากันสร้างบุญสร้างกรรมมา ถึงเวลาแล้วก็มาตัดช่องน้อยแต่พอตัว แล้วทิ้งไว้แบบนี้ โอ๊ย เสียอกเสียใจ หลวงปู่มันเทศน์เลย อ้าว ก็ใช้ก็พาสร้างบุญสร้างกรรมมา แต่การเกิดการตายมันทุกข์มันยาก การเกิดการตายอีกมันก็ทุกข์ยากอีก พระพุทธเจ้าก็เป็นพระอรหันต์ ถ้าปฏิบัติถึงที่สุดก็เป็นพระอรหันต์เหมือนกัน ก็สิ้นกิเลสเหมือนกัน แล้วสิ้นกิเลสเหมือนกัน จะเป็นทุกข์เป็นยากไปมันก็ลำบากลำบาก ก็เอาตรงนี้ไว้ก่อนแล้วว่ามาทอดจะมาถึงก็ไม่ได้มาทอดมาถึง ก็สิ่งที่สร้างมาก็เป็นบุญกุศลทั้งนั้น แล้วถ้าบุญกุศลสิ่งที่ท่านทำมาแล้วมีบุญกุศลไป ก็ให้อุโมทนา อันนี้จะเป็นกุศล กลับได้คิดเห็นใหม่ ทีแรกน้อยใจ มาโอ้น้อยใจ พากันสร้างบุญสร้างกรรมมา แล้วก็มาตัดช่องน้อยแต่พอตัว หนีไปคนเดียว ทิ้งฉันไว้อยู่คนเดียว โอ้โฮ เศร้าใจ

พอได้ฟังเทศน์เห็นใหม่ ก็สำนึก พอสำนึกแล้วไม่คิดน้อยใจ พอสำนึกตอนมานี้เป็นจิตยังไม่ได้เสวยภพ ไม่ได้เห็นภพ ไม่ได้เห็นสถานที่ พอเทศน์ให้ฟังกลับไป พอสละความน้อยเนื้อต่ำใจ พับ! เกิดเป็นเทวดา มารอบใหม่ โอ้โฮ ซึ่งบุญซึ่งคุณ สิ่งที่ได้มาเป็นเทวดา โอ้โฮ มันมีแต่ความสุข มี

อาหารทิพย์เต็มไปหมดเลย มันได้มาเพราะใครล่ะ ได้มาเพราะพาร่วมกันสร้างมา คนพาร่วมกันสร้าง เห็นบุญเห็นคุณนะ มาฟังเทศน์อีก แก่ แก่ นี้ก็แก่แล้ว

โยม ๑ : พระอาจารย์ มีบางคนเขาว่าโยม ครูบาอาจารย์บางท่านว่าโยมนี่สมาธิแรงไป เราถึงได้เป็นอย่างนี้

หลวงปู่ : ว่าอย่างนั้นเลยหรือ

โยม ๑ : ทีนี้ถ้าโยมไปทำอานาปานสติ มันก็จะทำให้

หลวงปู่ : โทษนะ เดียว โทษนะ ไม่มีปัญหา องค์ที่บอกว่า สมาธิแรงไป ยกให้ฟังหน่อยได้ไหมว่าใครบ้าง ไม่มีปัญหาเราจะฟังว่ามุมมองไง เช่นองค์ไหนบ้าง อาจารย์อะไร

โยม ๑ : สมาธิแรง

หลวงปู่ : ยังไม่เอ่ยชื่อนะ จะบอกเลยนะ พวกนี้ไม่รู้จักสมาธิ เราจะถามดูว่า คนนั้นรู้จักสมาธิจริงหรือเปล่า สมาธิแรงมันจะเกิดอย่างนี้ได้อย่างไร เพราะสมาธิเห็นไหม สมาธิมีความสุขจนเราคิดในสมาธิ ยังคิดว่าสมาธิเป็นนิพพานได้เลย สมาธิไม่มีต่างหากมันถึงเกิดอาการอย่างนี้ หรือว่าสิ่งที่มันป้องกันไม่ให้เป็นสมาธิต่างหาก จึงเกิดอาการอย่างนี้ สมาธิมันมีแต่คุณกับคุณ ทีนี้ถ้ามันมีคุณกับคุณ จนไปคิดมันแล้วคิดว่ามันเป็นผลนั่นล่ะ แล้วสมาธิมันแรงไป เรายังงงว่า สมาธิแรงไปมันมีโทษอันไหนรู้ไหม

สมาธิแรงไปเพราะอย่างเช่นเวลาที่หลวงตาคิดสมาธิเห็นไหม แล้วหลวงปู่มันบอกว่า ไอ้สุขเกษมเนื้อติดพินนั่นนะ อ้าว ก็มันเป็นสุขนะ แล้วบอกว่ามันมันสุขเกษมเนื้อติดพิน อ้าวสุขเกษมเนื้อติดพิน แล้วสัมมาสมาธิเป็นอย่างไรล่ะ อู๊ย สัมมาสมาธิของพระพุทธเจ้าอย่างหนึ่งนะ สัมมาสมาธิของท่านอย่างหนึ่งเพราะสัมมาสมาธิของท่านบวกด้วยอวิชาใจ บวกด้วยสมุทัยใจ สัมมาสมาธิมันสะอาดบริสุทธิ์ ถ้าโทษของสมาธิก็คิดสมาธิเท่านั้น โทษของมันคือว่ามันดีเกินไปไง ดีจนเคลิ้มแล้วนี่บอกว่าสมาธิแรงไป

บางทีหลวงปู่เจี๊ยะก็บอกเราว่า สมาธิแรงไป ตอนที่เรายู่กับหลวงปู่เจี๊ยะ นั่งอยู่ด้วยกันแล้วท่านบอกว่า ไอ้หงบ ถ้าเอ็งพิจารณาจิต ภูไม่ฟังเอ็งหรือก เอ็งต้องพิจารณากาย เรากำหนด

พิจารณาภายใน อันที่โยมเป็นนะ มันเป็นแบบโครงกระดูกที่ตามวัด ที่เขาแขวนไว้เห็นไหม โครงกระดูกที่เขาแขวนให้พิจารณา มันเห็นอย่างนั้นเลย เป็นโครงกระดูกเลยแล้ว..

โยม ๑ : แต่โยมเห็นเป็นตัว เป็นแสง

หลวงพ่ : ไซ้ ทีนี้เราจะเทียบไปก่อน เราเห็นเป็นโครงกระดูกอย่างนั้น ก็เห็นตัวนี้แหละ พอเห็นนิมิตมันเห็นอย่างนั้น เห็นเป็นโครงกระดูกเลย เราจะเทียบให้โยมเห็นภาพเลย แต่เราเห็นเป็นโครงกระดูกเลย แล้วไซ้ ไซ้ ไซ้เป็นแก้วหมคเลนนะ ไซ้! เพราะเรานั่งดู ไซ้เลนนะ! นั่งอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะนั่งตรงข้ามกันอย่างนี้ เพราะตอนนั้นพอเย็น ทำวัตรเสร็จก็นั่งกัน หลวงปู่เจี๊ยะกับเราก็นั่ง ไซ้ไปหมคเลนนะ พอออก พอเลิกมา พอเลิก พอหยุดออกมา ไอ้หงบทำไมเอ็งนั่งเอียงอย่างนั้นนะ ไอ้โฮ มันมันใจนะ แหมโครงกระดูกนี้ไซ้หมคเลนนะ นั่นนะสมาธิแรงไป โฮ! หงายท้องเลนนะ

นี่กว่าทำผลงานอย่างนี้ไง นี่กว่าทำผลงานแจ้วเลนนะ โอ้ย สมาธิ โอ้ยโครงกระดูกนี้ไซ้หมคเลนนะ นั่นนะสมาธิแรงไป ต้องหัดวิภาค คลายมันออก ให้ปัญญามันเกิด มุมมองสมาธิแรงไป องค์ไหนพูดนะ กูอยากฟังนิบหายเลยอะ สมาธิแรงไปนี่นะมันเป็นเหมือนกับมีเงินมากเกินไป มันไม่เสียหรอก มันเสียอย่างเดียว เสียว่าเราจะติดเงินเท่านั้นเอง แล้วนี่สมาธิแรงไปให้เจ็บปวด กูก็งั้น ไอ้ ไครวะ! ไครวะ! กูอยากรู้นิบหาย เฮอะ! คำว่าสมาธิแรงไป แล้วเราจะเอาอะไรไปแก้อาการอย่างนี้ ถ้าเราแก้ตรงนี้จบแล้ว มันจะเข้าสมาธิ ออกสมาธิได้ง่ายขึ้น

เราจะบอกว่าถ้าสมาธิหรือหลักของจิตเราดี เดี่ยวปัญญามันจะเกิดลึกซึ่งยิ่งกว่านี้อีก เพราะสมาธิเป็นฐานให้เกิดปัญญา พอเกิดปัญญาเราเกิดปัญญามันจะละเอียดลึกซึ่งเข้าไปเรื่อยๆ หลวงตาท่านบอกเลนนะ พอปัญญามันจุดติดแล้ว มันจะหมุนตัวๆ อย่างที่โยมพิจารณาไปทีหนึ่งก็ปล่อย ทีหนึ่งเห็นไหม เมื่อก่อน มันสบายทีหนึ่ง พิจารณาทีหนึ่งมันว่างทีหนึ่งเห็นไหม ปัญญาที่จะละเอียดเข้าไป ละเอียดเข้าไป ปัญญาที่ละเอียดอย่างนี้มันต้องมีสมาธิ เพราะปัญญานี้พอใช้บ่อยๆ แล้วสมาธิมันจะเสื่อมลง สมาธิมันจะน้อยลง อย่างว่าแต่จะเบิกเงินเดือนได้ทุกๆ เดือนนะ เงินเดือนนี้ให้เบิกแค่หนึ่งเดียว เราใช้แล้วมันก็หมดอยู่คินะ

นี่เหมือนกัน พอสมาธิเราใช้บ่อย ปัญญามันเกิดขึ้น ถ้าโลกุตตรปัญญา ไม่มีสมาธิปั๊บมันเป็นสัญญาทันทีเลย ถ้าไม่มีสมาธินะมันเป็นสามัญสำนึก มันเป็นความคิดโลกๆ เป็นความคิดจากกิเลส ถ้าไม่มีสมาธิมันเป็นปัญญาของกิเลส เพราะตัวสมาธินี้เป็นตัวหนุนขึ้นมาให้ปัญญาเป็นโล

กุดตรปัญญา แล้วพอปัญญานี้มันเดินเข้าเดินออกไป มันต้องใช้สมาธิไปเรื่อยๆ ใช้สมาธิไปเรื่อยๆ พอสมาธิมันใช้ไปมากเกินไป มันก็เป็นสัญญาไปทั้งนั้น

ตอนนี้กลับไปที่เราจะไปเพิ่มสมาธิ โยมนี้บอกให้กลับไปสมาธิ พอเรามีสมาธิขึ้น มีสมาธิเป็นพื้นฐานใช้ใหม่ สมาธิคืออะไร สมาธิคือจิตที่เป็นกลาง จิตที่ไม่มีตัวตน ที่มันเป็นอยู่นี้ เพราะเรามีตัวตน มีอิกโก้ละ มันทำให้เกิดสมาธิไม่ได้ สมาธิไปกด อิกโก้ มึงลง พอกด อิกโก้ มึงลงบีบ มันก็เป็นสามัญสำนึก มันเป็นสังขรรณเพราะไม่มีตัวตน มันเป็นสสารที่สะอาดบริสุทธิ์ไม่มีสิ่งใดเจือปน

แต่ถ้ามันไม่มีสมาธิ มันเจือปนด้วยกิเลสของเรา เจือปนด้วยความรู้สึกของเรา เจือปนด้วยตัวตนของเรา ปัญญาสะอาดบริสุทธิ์ไปไม่ได้ มรรคสามัคคีไม่ได้ ถ้ามรรคสามัคคีไม่ได้ ก็ไม่เกิดสมุจเฉทปหาน จะเกิดอริยบุคคลไม่ได้! ฉะนั้นจะแก้ก็ต้องกลับมาทำความสะอาด กัดความเห็นส่วนตัวเราลงไปหมดเลย ให้มันเกิดเป็นสังขรรณโดยธรรมชาติของมัน จะเกิดเป็นสังขรรณของมันโดยสัมมาสมาธิ พร้อมด้วยปัญญาที่เกิดขึ้นจากสัมมาสมาธิ ศีล สมาธิ ปัญญา

โยม ๑ : ต้องกลับไปทำอานาปานสติใหม่

หลวงพ่ : พยายาม ถ้ากลับมาตรงนี้ ทำมาแล้วมาคุยกัน ถ้าเหตุผลหมดทุกอย่างมันพร้อมคุณภาพทุกอย่างมันพร้อม ทำไมมันไม่ออกมาเป็นผล ถ้าไม่ออกมาเป็นผลก็ต้องขยันหมั่นเพียร เพราะอะไรเวลาอธิษฐานเขาบอกว่า กิ่งพุทธกาลไม่มีพระอรหันต์

โยม ๑ : เมื่อก่อนนี้โยมจะปฏิบัติเข้า ๑ ชั่วโมง เย็น ๑ ชั่วโมง ก่อนนอนทุกครั้ง แต่ตอนหลังที่รู้สึกว่ามันมาบีบรัด โยมก็เลย ตอนเย็นได้แต่ไหว้พระสวดมนต์ เหลือตอนเช้าอย่างเดียว

หลวงพ่ : เสียความเพียรไปหมดเลย ทุกอย่างปล่อยทิ้งหมด

โยม ๑ : แล้วรู้สึกว่า พอไหว้พระสวดมนต์แล้ว อาการมันดีขึ้น คิดอะไรมันก็ย้อนมา

หลวงพ่ : นั่นสิ เราไม่ต้องทำอะไรเลย สบาย

โยม ๑ : แต่ตอนที่ปฏิบัติตอนนั้น โอ้โฮ มีความสุข มีความบันเทิงในธรรมมาก แล้วจิตมันอาจหาญแบบ รู้สึกแบบ อือหือ ดีมากๆ เลย คิดถึงตอนนั้นแล้วตอนหลังนี้ไม่เป็นเช่นนั้น

หลวงพ่อบอก : โทษนะ มันเสียดาย เสียดายมาเจอกันเข้าไป เพราะเราได้อยู่ เราได้อยู่หมายถึงว่า คนเรานี้แหละ พอจิตมันอย่างนี้แล้วจะเอาขึ้นมาใหม่ หลวงตาบอกเลยนะ คนปฏิบัติใหม่กับผู้ที่เสื่อม แล้วปฏิบัติ คนจิตเสื่อมปฏิบัติยากกว่า ยากกว่า หลวงตาใช้คำว่า เศรษฐีล้มละลายไป กับที่เราทำก่อน เมื่อสร้างตัวกับผู้ล้มละลายต้องมาฟื้นตัวใหม่ ท่านถึงเป็นห่วงเรื่องจิตเสื่อม ท่านถึงพยายามให้มีสติ สติ สติ แล้วทางโน้นเขาก็บอกว่า ไม่ต้องทำอะไรเลย ปล่อยแหม่งเลย ปล่อยบ๊องสติมาเอง โอ๊ย กล้วยปาดหัว

โยม ๑ : แต่พระอาจารย์คะ ถึงตอนนี้เราไม่ได้ปฏิบัติอย่างนั้นแล้ว แต่ว่าเราก็งง...

หลวงพ่อบอก : ใช้พุทโธก็ได้

โยม ๑ : ไม่คะ หมายถึงว่าจิตเรานั้นก็ยังไม่ตะครุบอะไร จิตเราไม่ตะครุบ

หลวงพ่อบอก : ไข่ๆ ไข่ๆ

โยม ๑ : แล้วก็ทุกอย่าง เรา รู้สึกว่า เราไม่เหมือนเมื่อก่อน แบบเหมือนกับเราเห็นอะไร เรา...

หลวงพ่อบอก : ไข่ อันนี้ผลของมันไง ผลที่ปฏิบัติมาแล้วเป็นอย่างนี้ เหมือนกับเราศึกษามาแล้ว เราจบการศึกษามาแล้วก็มีปัญญาอย่างนี้ ปัญญาอย่างนี้เรียกโลกียปัญญา ปัญญาทางโลก ไข่ เราปฏิบัติก็จริงอยู่ ขณะปฏิบัติก็เป็นธรรม แต่ธรรมอย่างนี้ อย่างที่พูดเมื่อก่อนว่ามันยังไม่ถึงที่สุด ไม่จบ ขบวนการไง เขาเรียกติดกลับ ถ้าเป็นกรรมฐานเขาเรียกกรรมฐานม้วนลื้อ คือเลิกปฏิบัติไง เก็บลื้อนั่งคุยกันนี่นะ เลิกโวย ม้วนลื้อ กรรมฐานม้วนลื้อ คือล้มละลายไป คือเลิกหมดไป หลวงตาบอกกรรมฐานม้วนลื้อ

โยม ๑ : ตอนนี้กลางคืนก็สวดมนต์อย่างเดียว แล้วก็ไม่ได้ปฏิบัติ แต่ปฏิบัติตอนเช้า ตื่นนอน

หลวงพ่อบอก : ไข่ ตอนนี้ก็ดีแล้ว ถ้าโยมปฏิบัติมา ธรรมดานะคนที่ไม่ได้ปฏิบัติ ทีแรกโยมพูดถึงอานาปานสติ เราถึงพูดถึงเมื่อก่อนนั่นเลย เห็นไหม เมื่อก่อนอานาปานสติเห็นไหม อย่างที่ทำมามันเป็นผลของการปฏิบัติ ถ้าอย่างนี้นะถ้าไม่มีผลของการปฏิบัติ เราก็งงไม่มีอะไรคุยกัน พระปฏิบัติเขาก็คุยอย่างนี้ พระปฏิบัติเขาคุยถึงประสบการณ์ ถ้าไม่มีนะพูดไม่ถูกหรอก พูดไม่ได้หรอก

เมื่อวานนี้ที่ว่าพอพูดถึงลมหายใจ เมื่อวานเขามาพูดไง เขาบอกว่า เขาภาวนาจนหูดับหมด เขาออก
มันดับหมดเลย อานาปานสติ

เราถามว่า เอ็งรู้จักลมใหม่ รู้ เราบอกว่า ถ้าเอ็งรู้ลมนะ เอ็งรู้สึกลม ทำไมเอ็งไม่รู้สึกหูตัวเอง
ด้วยละ จบเลยเห็นไหม คือเขาไม่จริงไง เขาบอกว่าเขากำหนดลม จนหูนี้ดับหมดเลย แต่ความจริง
ไม่ใช่ คือกำหนดลมแล้วเขาไม่รับรู้หูเอง เราบอกว่าไม่ใช่หรือก กำหนดไปเรื่อยๆ กำหนดลมไป
เรื่อย อย่างโยมพูด ต้องกำหนดจนเชี่ยวชาญ กำหนดลมไปเรื่อยๆ ถ้าจิตมันไม่ลงนะ บางทีจิตมันไม่
ลง ลมนี้ใส กำหนดลมไปเรื่อยๆ จนกว่าลมมันเริ่ม เบาลง จางลงๆ จนลมไม่มีเลย แต่เรารู้อยู่นะ
ละเอียดเข้าไป

แล้วพอรู้ที่อยู่บับ มันเริ่มละเอียดเข้าไปอีก มันก็เริ่มละเอียดเข้าบับ มันไม่รับรู้ถึงสภาพ
ร่างกายแล้ว มันก็เป็นเอกเทศแล้ว ภายกับจิตแยกออกจากกันแล้ว แล้วสักแต่ว่ารู้ นี่อุปนาสมาธิ
นะ

เรื่องฉานสมาบัติกับเรื่องสมาธิไม่เกี่ยวอะไรกับเรื่องอริยสังขเลย ไม่เห็นเกี่ยวอะไรเลย แล้ว
ปัญญามันจะเกิดอย่างไร ถ้าปัญญามันเกิด มันเป็นเรื่องอีกส่วนหนึ่งไง ตอนนี้นันมีขบวนการอย่าง
นี้ มันเข้าใจ มันเห็นได้แบบนี้แล้ว มันจะมีอะไรมาหลอกลวง มีอะไรเข้ามาทำให้ไขว้เขว แต่ถ้า
อย่างนี้บับเห็นไหม เราปฏิบัติแล้ว เราเข้าใจนะ พอโยมบอกปฏิบัติมาแล้ว มันเป็นสภาพแบบนี้
แล้ว แล้วทำอะไรต่อไป หรือถ้าทำอย่างนั้นไม่ได้มันจะมีทางออกอย่างไร

อริยสังขมันมีหนึ่งเดียวนะ อริยสังขมีหนึ่งเดียว ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทุกข์ก็ความพอใจไม่
พอใจ ทุกข์ สมุทัย สมุทัยคืออะไร ความลัษเลสขสัย นิโรธยังไม่เกิดเพราะมรรคยังไม่รวมตัว
อริยสังขมีหนึ่งเดียว มันไปไหนไม่รอดไง ถ้ามันจะไปให้จบขบวนการ เราจะบอกว่า เราพูดอย่างนี้
กับโยม ถ้าโยมทำขบวนการอย่างนี้จบ ก็เป็นโสดาบันว่าอย่างนั้นเลย

โยม๑: อะไรรนะคะ

หลวงพ่: โสดาบัน! ที่พูดๆ นี้จะเข้ามาตรงนี้ไง ถ้ามันขบวนการเป็นได้แบบนี้ ขบวนการมัน
จบบับ โสดาบัน! เราพูดอะไรก็แล้วแต่ ถ้ามันจะเข้ามา ต้องเข้ามาตรงนี้ให้ได้ ถ้าไม่เข้ามาตรงนี้ ก็
ไม่ใช่เรื่องศาสนาแล้ว

มันมีทุกซอกทุกมุมที่มันจะหลบตัวมันได้ ทีนี้ปัญญาจะต้องไล่ไปทั้งหมด เราถึงกรณีอย่างนี้ เราถึงบอกว่าวิทยาศาสตร์เขาถูกฉีกหายเลย เพราะวิทยาศาสตร์เป็นกรอบเป็นทฤษฎีที่มันตายตัว เพราะวิทยาศาสตร์มันบอกว่า ค่าของ ๑๐๐% ไม่มี ปริมาตรธรรมชาติของวิทยาศาสตร์ไม่มี วิทยาศาสตร์มีแค่ ๕๕.๕๕ แต่ถ้าเป็นธรรมชาติ ปริมาตรธรรมชาติมัน ๑๐๐% เกินด้วย ต้องทะเล ๑๐๐% ไปหมด มันต้องไม่ให้มีเหลือบมุมอะไรเลย ที่กิเลสมันจะซุกซ่อนตัวอยู่ได้ ฉะนั้นพอเราใช้ปัญญา ปัญญามันจะไล่หมด ไล่หมด ถ้าปัญญาที่มันมีสมาธิรองรับ เพราะสมาธิคือค้นหา คือจิตใจใหม่ แล้วปัญญามันประสานกันจิตใจใหม่ มันไม่มีช่อง ไม่มีอะไรเลย ทีนี้สมาธิถ้ามันอ่อนปัญญาที่เกิดเหมือนกัน แต่มันมีหีบมืออะไร ให้กิเลสมันซุกซ่อนอยู่เยอะมาก

โยม ๑ : พิจารณาไปทุกอย่าง ว่ามีกิเลสอะไรเหลืออยู่หรือเปล่า

หลวงพ่ : ใจ กาย เวทนา จิต ธรรม กิเลสมันคืออะไร กิเลสคือความพอใจ กิเลสมันเป็นนามธรรม ทีนี้นามธรรมมันอยู่ในอะไร นามธรรมมันอยู่ที่กาย อยู่ที่เวทนา อยู่ที่จิต อยู่ที่ธรรม ธรรมะคืออารมณ์ความรู้สึก ธรรมะอารมณ์ อารมณ์ธรรมะ ธรรมะกับอารมณ์เห็นใหม่ ธรรมารมณ์ ธรรมารมณ์คือความคิดเป็นธรรมใจ แล้วปัญญาเราก็แตกเข้าไป เวทนา จิต ธรรม ธรรมนะคืออะไร ธรรมารมณ์ เราไล่เข้าไปถ้ามีปัญญานะ ถ้ามีปัญญาแล้วคิดได้ ตามได้ ถ้ามีสมาธิมันจะเป็นปัญญา ถ้าไม่มีสมาธิ เมื่อก่อนเวลาพิจารณาไป มันโล่ง มันเบาเห็นใหม่นั้นนะสมาธิดี แต่ถ้าใช้ปัญญาไปแล้วนะ อืม ไม่ไปสักที อ้อ คิดไปหมดเลย

โยม ๑ : มันจะดี๊ๆ

หลวงพ่ : นั่นละสมาธิอ่อน

โยม ๑ : ตอนนี่ดี๊ๆ

หลวงพ่ : นี่แหละสมาธิอ่อน ถ้าสมาธิอ่อนเป็นอย่างนี้ไง ถ้าสมาธิมีกำลังนี้ไม่พอ ยิ่งทำไปยิ่งดี๊ แล้วมันยิ่ง เพราะอะไร เพราะมันจิตมัน

โยม ๑ : คล้ายๆ กับอะไรมาบีบตรงนี้ละ

หลวงพ่ : นี่ไง ถึงบอกให้กลับมาทำสมาธิใจ

โยม ๑ : ต้องกลับไปทำใหม่ คือโยมบางที ตอนนี้อยู่ไม่กล้าอะไรที่จะลงเต็มที เพราะกลัวเดียว ผิดพลาด ก็เลย

หลวงพ่ : นั่งอยู่ นั่งอยู่นี้ ทำมาสิ นั่งอยู่นี้ทำมา (หัวเราะ)

โยม ๑ : โยมก็เลยต้องผ่อนๆไป แบบไม่กล้าลงแรงเต็มที่

หลวงพ่ : ใช่ สมาธิไม่มีโทษกับใครหรอก เว้นไว้แต่มีจิตสมาธิ คือตัวเองเข้าใจว่าเป็นสมาธิ ใจ แต่มันไม่เป็นใจ มีจิตสมาธิ สมาธิหลอกนะ แล้วก็บอกกว้างๆ สบายๆ นี่คือสมาธิ ไม่ใช่หรือก ไม่ใช่ สมาธิยังไม่รู้เลย

โยม ๒ : หลวงพ่อของพ่คือ สมาธินี้แน่ คือนั่งนะ ทุกวันนี้ก็พัฒนาไป หาทางนั่งแต่ว่า สมาธิยังไม่เจริญอะไรเลย คือนั่งได้นานขึ้น คือนั่งสมาธิ ผมเมื่อก่อนบางที ๕ นาทีก็ไม่ได้แล้ว คือ ฟุ้งซะ จิตมันฟุ้ง แล้วมันก็คือ เขาเรียกว่าราคะจริต มันจะฟุ้งมากเลย ไม่ได้เรื่องเลย แล้วตอนหลัง ผมมาเอื่อไม่ทราบอย่างไร มันเกิดมาเพ่งอสุภะ

หลวงพ่ : ใช่ได้

โยม ๒ : ทั้งที่ยังไม่ได้สมาธินี้เลย แต่พอเพ่งอสุภะแล้ว โอ้ มัน มันเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่าง ที่ไม่เคยเจอ ก็คือมันเกิด แต่ว่าก็อย่างที่หลวงพ่ว่า มันคงจะเป็นปัญญา ปัญญาแบบกิเลส คือมันไม่มีสมาธิรองรับ

หลวงพ่ : ใช่

โยม ๒ : ที่ผมฟังหลวงพ่

หลวงพ่ : ฟัง เราพูดครั้งเดียวยังพูดไม่จบ นี่พูดไปครั้งเดียวนะ ห้าสิบเปอร์เซ็นต์ยังไม่พูดอีก ครั้งหนึ่ง เดียวๆ เดียวอีกครั้งหนึ่ง นี่เรียกว่าสมาธิอบรมปัญญาเดี๋ยวมันมีปัญญาอบรมสมาธิ อันนี้ สมาธิอบรมปัญญาเพราะทำสมาธิ นี่สมาธิอบรมปัญญา เพราะการปฏิบัติมันมีเจโตวิมุตติ กับ ปัญญาวิมุตติ ที่พูดไปนั้นนะ นั่นนะมันเป็นสมาธิแล้วพูดต่อไป

โยม ๒ : ที่น้ำมันเป็น มันเป็นสมาธิต้องใช้ข้อสุภะ คือ พอผมอสุภะนี่นะ เคี้ยวมันจะมีความคิดอะไรดีๆ ที่มันไม่เคยคิดมาก่อนเลยนะ

หลวงพ่ : น้ำมันมันลงนั่นนะ

โยม ๒ : มันไปได้ มีอยู่คืนหนึ่ง ซึ่งปกติผมเคยทำได้อย่างมากก็ ๑๐ นาที ฝืนทำนะ ฝืนทำมันทำให้บางครั้งมันเหมือนเรา เหมือนที่หลวงตาพูดเลยว่า มันจะน้อยใจว่าเราไม่มีบุญ เราไม่มีอะไร ก็ใช่เลย พอมาฟังหลวงตา ผมรู้สึกได้อะไรเยอะมากๆ เลย คือทำให้สู้ต่อใจ แล้วพอมานั่งสมาธิภาวนา แต่ว่ามันก็ยัง แต่แล้วผมก็ฟังหลวงตา ผมก็นั่งสมาธิด้วยนะ เพราะท่านบอกเลย อย่างที่เมื่อไหร่หลวงพ่พูดนี้ใช่เลย บอกว่าสมาธิมันเหมือนเป็นพลังช่วยทางปัญญา มันต้องมีสมาธิ ผมก็มาฝึกด้วย แต่ก็ดีขึ้น ดีขึ้นนิดนึง

หลวงพ่ : ใช่ มันมีอย่างนี้ไง มันมีสมาธิอบรมปัญญา และปัญญาอบรมสมาธิ แล้ววิธีการทำสมาธิของพระพุทธเจ้านี้มี ๔๐ อย่าง ไม่ต้องไปดูถูก ไม่ต้องไปวิจารณ์ใคร เพียงแต่ที่เราได้แย้งสังคมไป เราไม่ใช่ได้แย้งสังคมไปด้วยความไม่รับผิดชอบนะ เราได้แย้งสังคมไทยไปว่า เอ็งทำสมาธิไม่เป็น ไม่ใช่ วิธีการทำสมาธิ เราไม่ได้ได้แย้งเรื่องวิธีการการทำสมาธินะ

เราโต้แย้งว่าเอ็งทำสมาธิไม่เป็น แล้วสมาธิที่เอ็งทำกัน มันเป็นสมาธิปลอมๆ เราไม่ได้โต้แย้งกันด้วยวิธีการ แต่เราโต้แย้งผลที่เอ็งปฏิบัติกันเลย ว่าผลที่เอ็งปฏิบัติมันปฏิบัติไม่ถูก พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้ตั้ง ๔๐ อย่าง ที่นี้พอกลับมาเนี่ยนะ ถ้าทำอะไรไม่ได้เลยในสังคมไทยหรือปัญญาชนนี้ ทำสมาธิยาก สมาธิที่เขาเรียกศรัทธาจริต ศรัทธาจริตมันตั้งใจ มันจงใจ แต่พวกปัญญาชนนี้เหตุผลมันเยอะ

ทุกคนจะบอกว่า “พุทธ โธๆ ก็แค่คำพูด ๒ คำ มันจะมีประโยชน์อะไรวะ”

ทุกคนไม่เชื่อหรอก ถึงเชื่อก็เชื่อแต่ปากแต่ใจไม่เชื่อ ที่นี้พอใจไม่เชื่อปั๊บ ทำไมถึงไม่เชื่อล่ะ เขาเรียกปัญญาอบรมสมาธิไป ไกลไป

ที่นี้พอโยมบอกกำหนดอสุภะนะ ถ้ามันกำหนดกระดูกเขาเรียกว่า อัฐิ แล้วเห็นกระดูก เห็นซากศพมันก็ได้ อัฐิ กำหนดพุทโธ พุทธธานุสสติ ธรรมานุสสติ สังฆานุสสติ เทวดานุสสติ อัฐิ มรณานุสสติ กระดูกก็ฟุ้งได้ทั้งนั้นนะ ถ้ากระดูกนี้จิตมันเกาะที่นั่นไง ถ้าพิจารณากระดูก พิจารณาเป็น

อสุภะนะใช้ได้ ถ้ามันสงบ อะไรก็ได้ ขอให้จิตมันสงบแล้วมันดีขึ้นมา พอจิตมันสงบดีขึ้นมา อย่าง โยมพูดนะปัญญาที่มันเกิดเราคาดไม่ถึงเลย (ใช่) สิ่งที่เราคาดไม่ถึง นั่นล่ะปัญญาที่ไม่ได้เกิดขึ้นจาก ข้อมูลสถิติ หรือข้อมูลที่เราได้รับรู้

โยม ๒ : เพราะแม้แต่ไอ้คำพูดที่เราเคยพูดแล้วเราไม่รู้สึกอะไร มันรู้สึกซึ่งเลย อย่างอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา มันลึกซึ้ง มันบอกไม่ถูกเลย

หลวงพ่ : มันกินใจ

โยม ๒ : มันลึกเข้าไปโดยไม่รู้ตัว ไม่รู้เพราะอะไร

หลวงพ่ : เพราะเนื้อของใจไง เพราะจิต ภพที่พูดเมื่อภพนี้ละ ภพ จิต ภาสวะ ภพ ความคิดนะ ความคิดมันผิวเผิน ความคิดของเรามันเป็นสามัญสำนึก ความคิดมนุษย์ สามัญสำนึก มันเกิดมาจาก พลังงาน มันออกมาแล้ว พลังงานมันส่งมาไง แต่เวลาถ้าเรากำหนดอสุภะ ความคิดนี้มันเข้าเนื้อนี้ ใจ มันเลยกินใจเข้าเนื้อจิตใจ โอ้โฮ โอ้โฮ เลย (ครับ) คำพูดคำเดียวกันนั่นแหละ

โธ หลวงปู่มันเวลาท่านไปเทศน์ที่วัดเจติยหลวง สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้าท่านพูดไป

“อู๊ย ท่านมัน! ท่านมันเวลาเทศน์ก็เทศน์เรื่องความเป็นอยู่เรานี้แหละ”

เรื่องที่เรานึกขบขำอยู่ทุกวัน แต่เราไม่คิดไป แล้วเวลาหลวงปู่มันมาเทศน์ก็สะท้อนใจไป (ครับ)

เหมือนกันทำไปอย่างนี้ เขาถามว่าปัญญาต้องไปฝึกที่ไหนวะ เราถามเลยนะ เราบอกว่าว่า ถ้ามันไปไหนไม่เป็นราคาหนึ่ง เขาต้องเอาว้าวไปฝึกไปไหน ว้าวไปไหนเป็น ว้าวใช้งานเป็นอีกราคาหนึ่ง จิต นี้ ไอ้ว้าวตัวไม่เป็น ฝึกแล้วคือไอ้ว้าวตัวไม่เป็นมันก็เป็นไป จิตที่ไม่รู้มันก็รู้ มันฝึกขึ้นมาก็ฝึกจากจิต เรานี้ล่ะ แล้วมันจะเอาปัญญาอะไรล่ะ

ความคิดเราที่มันเป็นความคิดโลกๆ ก็ที่ความคิดนี้แหละ มันฝึกจากความคิดโลกๆ มา เป็นความคิดธรรม เวลาเราแบ่งเห็นใหม่ โลภียปัญญา-โลกุตตรปัญญา โลภียปัญญาคือความคิด สามัญสำนึก แต่มีสมาธิขึ้นมาไง ตัวสมาธิมันจะก่อให้เกิดโลกุตตระ แล้วเดี๋ยวมันก็ฝึกอย่างนี้ แล้ว ฝึกอย่างนี้ไปมันจะย้อนกลับมา ฝึกอย่างนี้แหละ ทำบ่อยๆ ไปแล้วมันจะลึกเข้าไป ลึกเข้าไป พอมัน

เกิดปัญญาอย่างนั้นนะ ไปทิ้ง ไปทิ้ง อู้ฮู สุขยอดๆ ไม่ใช่ไปเรื่อยๆ เอะ คนปฏิบัติใหม่ๆ ทุกคนบอก อู้หู จิตนี้มันเร็วมากนะ ความคิดนี้มันเร็วน่าดูเลยนะ แล้วพอมันทัน โห หลวงพ่อมันละเอียด เอ้อ มึงไปเถอะ เดี่ยวมันจะละเอียดกว่านี้อีกเยอะ

โยม ๒ : เพราะว่าอย่างบางทีผม อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา บางทีคิดถึงตั้งแต่ไอ้สุจิตของเดียวกับแม่ ไข่มาผสม แล้วมันก็ โอ้โห มันไปแล้วมันก็ไประลึกถึงพระคุณแม่อะไรต่ออะไร มันแตกอะไรต่ออะไรไปอีกมหาศาลเลย

หลวงพ่ : นี่ปัญญาอบรมสมาธิ ถูกต้อง! คิดไปเลย นี่ในชีวิตนี้มาจากไหน นี่วิทยาศาสตร์นะ คิดถึงสุจิตเท่านั้นนะ เราคิดเป็นธรรมนะ โทษนะ อสุจิตไปเกิดเป็นคนได้หรือ ถ้าไม่มีจิตปฏิสนธิจิต เวลามีคนมาถาม เราจะถามโยมกลับ โยมเกิดมาจากไหน มาจากท้องแม่ จริงหรือวะ ใช่! ถ้าโลกนี้มาจากท้องแม่ แต่เอ็งมาจากกรรมของเอ็ง ปฏิสนธิอันนั้น มันมีกรรมกันมา แล้วกรรมนั้น ปฏิสนธิจิต เวลาทางโลกนะ คีเอ็นเอ็นนี่เป็นของพ่อแม่หมด กรรมพันธุ์ก็เป็นของพ่อแม่หมด แต่ความคิดของเรา ถ้าความคิดเป็นของท่าน พ่อแม่คิดอย่างนี้ก็ต้องคิดตามพ่อแม่ด้วย แต่ความคิดนี้ของเรา ปฏิสนธิจิตของเรา ใช่ ถ้าคิดทางวิทยาศาสตร์มันเป็นอย่างนี้ แต่วิทยาศาสตร์ยังพิสูจน์ไม่ได้ว่า ภพชาติเป็นอย่างไร จิตวิญญาณอยู่ที่ไหน แล้วเรามาเกิดเป็นมนุษย์ได้อย่างไร แล้วตายแล้วไปไหน

ถ้าเดี๋ยวปัญญามันเกิดนะ ปัญญามันเกิด ทำไปเรื่อยๆ ถูกต้อง! ถูกแล้ว! ปัญญาอบรมสมาธิสมาธิอบรมปัญญา ถ้าพูดถึงถ้าปฏิบัติไปนะ ถ้าโยมปฏิบัติได้ถึงที่สุดเป็นพระอรหันต์นะ ก็เป็นเหมือนพระสารีบุตรเพราะมาด้วยปัญญา

แล้วถ้า (โยม๑) ปฏิบัติไปถึงที่สุดนะ ก็เป็นเหมือนพระโมคคัลลานะ เพราะมาด้วยอุทธี มาด้วยสมาธิ

พระสารีบุตรเป็นปัญญาวิมุตติ กำลังถวายงานพัดพระพุทธรเจ้าอยู่ แล้วหลานมาพูดในถ้ำ คิชฌกูฏไ้ เพราะว่าพระพุทธรเจ้า เอาตระกูลของพระสารีบุตรมาบวชตั้งเยอะ พระจุนทะ พระเรวัตตะ น้องชายทั้งหมดนะ แล้วแม่เป็นมิชฌาทิภูจิ หลานมันก็ไม่พอใจ มาต่อว่า พระพุทธรเจ้า ไม่พอใจๆ ทีนี้มันก็พูดประสาผู้ดีใช่ไหม พราหมณ์นะ ไม่พอใจสิ่งต่างๆ อะไรไม่พอใจหมดเลย พระพุทธรเจ้ารู้ “ถ้าเธอไม่พอใจสิ่งต่างๆ เธอต้องไม่พอใจอารมณ์ความรู้สึกของเธอด้วย เพราะ

อารมณ์ความคิดของเราก็เป็นวัตถุธาตุหนึ่งนะ” พระสารีบุตรถวายงานพัดอยู่นะ ปึง! เป็นพระอรหันต์เลย เกิดด้วยปัญญา พัดพระพุทธเจ้าอยู่นะ เป็นพระอรหันต์ขณะที่พัดพระพุทธเจ้านะ นั่งสมาธิที่ไหน นั่งสมาธิอยู่รอมะ?

ถวายงานพัดพระพุทธเจ้าอยู่ พระพุทธเจ้าก็เทศน์สอนหลาน ผู้มีปัญญา ถ้าเทศน์สอนตัวเอง มันคิดไป เทศน์สอนคนอื่นไปขโมยเขามาปึง เป็นพระอรหันต์เลย พระโมคคัลลานะนั่ง ๗ วัน พระสารีบุตร ๑๔ วัน

นี่ปัญญาวิมุตติ เขาบอกว่าสุขขวิปัสสโกนี้แห้งแล้ง ไม่! ไม่เพราะอะไร เพราะพระสารีบุตรก็มีฤทธิ์แต่ปัญญามันลึกกว่า แต่มีฤทธิ์ รู้ต่างๆ แต่พระโมคคัลลานะลึกทางฤทธิ์ ทางฤทธิ์ไปถนัดกว่า ในพระอรหันต์มันมีส่วนประกอบที่ถนัดและไม่ถนัดไป ความถนัดของตัวมันก็อย่างๆ หนึ่ง

จะนั่นใช้ปัญญาอย่างนี้ ใช้ไปเลย ใช้ไปเลย ถูกต้อง ใช้ๆ ไป ปัญญามันจะเกิดอย่างนั้น พอเวลามันเกิด นั่นนะปัญญามันเกิด พอปัญญาธรรมมันเริ่มเกิด ปัญญาโลกมันเกิดมาก่อนเห็นไหม มันชักนำมาเป็นเชื้อ เป็นประเด็น จุดประเด็นให้เกิด พอใช้ปัญญาโลกไปแต่มันมีสมาธิ ใช้ปัญญาโลกไปเรื่อยๆ มันเกิดสลดใจสังเวช สมาธิมันเกิดเอง เกิดในตัวมันเอง พอสมาธิมันเกิดปุ๊บ ปัญญาละเอียดเข้าไป พอสมาธิมันเกิดปุ๊บ สมาธิเป็นตัวหนุนแล้ว สมาธิเป็นตัวหนุน ปัญญาที่มันเกิด เราคาดไม่ถึงนะ แต่ที่โยมพูดนะ เรื่องพื้นๆ นี้แหละ แต่กินใจนิบหนวยเลย กินใจนิบหนวยเลยละ นี่ธรรมะไป

โยม ๒ : คิดไปเองโดยที่เราไม่เคยคิดมาก่อน

หลวงพ่อก : ธรรมะพระพุทธเจ้าบอกว่า อัตตา หิ อัตตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ตนที่ชนะตนนั้นประเสริฐที่สุด ผู้ที่ชนะด้วยกองทัพคุณด้วยร้อยคุณด้วยพัน แพ้ทั้งนั้นเลย เพราะคนชนะได้ความฮึกเหิม ไอ้คนแพ้เจ็บช้ำน้ำใจ แต่ถ้าชนะใจ เพราะชนะใจแล้วดีชั่วก็ใจเราเอง ทุกอย่างก็เราเอง

โยม ๒ : อันนี้ หลวงตาท่านก็พึ่งเทศน์

หลวงพ่อก : โทษนะๆ ไม่อยากจะพูดว่าก็ธรรมะอันเดียวกันเลย เดี่ยวโดนตีบหนวย พูดไม่ได้

โยม ๒ : เพราะว่าผมชอบฟังตอนกลางคืนซะ

หลวงพ่ : ดึกๆ

โยม ๒ : เพราะหลวงตาท่านเทศน์อบรมพระ แล้วมันตรง พอเรามาปฏิบัติ แล้วเอ้ มันใช่ เอ้ มันคือได้ประโยชน์มากเลย

หลวงพ่ : ความจริงไม่มีกาลเวลา ใครทำก็อกาลิโก ความจริงเป็นอกาลิโก ใครปฏิบัติแล้วก็ต้องเป็นอันนี้เหมือนกันหมด มันเดียวกันไม่ออกหรอก มันตรวจสอบกันได้ อกาลิโก อีกร้อยปีถ้าใครรู้ก็พูดอย่างนี้เหมือนกัน

โยม ๒ : เวลาท่านเทศน์มันตรงใจเสียจนอย่างที่ท่านเองก็บอกว่า พวกโยมๆ บางทีบอกว่าผมฟังหลวงตาแล้วพระองค์อื่นที่เวลาเขาเปิดตอนกลางวันใช่ไหม มีบางช่วง มันไม่ใช่ อะไรอย่างงี้บอกว่าใช่เลย

หลวงพ่ : ใช่เลย

โยม ๒ : เพราะว่ามันตรงไปหมด มันตรงคือท่านมีลีลาเหมือนกับรู้ คือเรื่องการปฏิบัติด้วยประสบการณ์ จะรู้แล้วท่านก็จะมีความผิดพลาดอะไร ท่านจะเล่ามาแบบ โอ้โฮ หมดละเอียดมาก

หลวงพ่ : ทำไมสมัยพุทธกาล พระพุทธเจ้าตั้งเอดทักกะไว้แต่ละคนแต่ละประเภทละ นี่เหมือนกันนะ เราจะพูดบ่อยมากเลยว่า หลวงตาพระอรหันต์ หลวงปู่ลิเรากี่พระอรหันต์ ดูหลวงปู่ลิลี ไปถามปัญหาหลวงปู่ลิลี “นั่งตลอดรุ่งก็รู้เองละ” ใครไปถามปัญหาอะไร ทำยังไงหลวงปู่ นั่งทั้งรุ่งเลย นั่งตั้งแต่หัวค่ำเลยจนสว่างเดี๋ยวก็นั่งเองละ ท่านทำอย่างนั้นประสบการณ์ของท่านอย่างนั้นนะ ท่านก็พูดอย่างนั้น ท่านเข้าใจของท่าน แล้วพระอรหันต์เหมือนกันนั้นนะ ทำไมตอบปัญหาไม่เหมือนกันละ นี่เิงบารมีที่ท่านสร้างมา

โยม ๒ : คือหลวงตานี้อธิบายละเอียด โอ้โฮ ละเอียดมาก ทุกแง่ทุกมุม

หลวงพ่ : เราถึงบอก ถ้าเราเจอครูบาอาจารย์แล้ว แต่ครูบาอาจารย์ท่านรู้จริงของท่าน ท่านจะเอาความจริงของท่านมาอธิบายให้เราฟัง ก็เหมือนเรามีความรู้มากเลย แต่เราจะอธิบายความรู้ให้เขาเข้าใจ เราทำไม่ได้นะ อึดอัดไหม

โยม ๒ : ท่านมีความพิเศษ ที่พูดอะไรแล้วมัน โอ้โฮ มันละเอียด

โยม ๑ : ก็ท่านเป็นพระอรหันต์

โยม ๒ : อ้าว อย่างบางองค์ก็พระอรหันต์ แต่ก็ยังไม่ละเอียดเหมือนอย่างของท่าน มันมีลีลาเฉพาะตัวของท่านเลย ผมรู้สึกเลย

หลวงพ่ : เพราะคำนี้เราฟังมาจากหลวงปู่คำดี หลวงปู่คำดีบอกว่าหลวงตาเป็น ชัมมปฏิบัติสัมภิกาญาณ แดกฉานในธรรม

โยม ๒ : ที่ถ่ายทอดนี้ โอ้โฮ! สุดยอดเลย ผมฟังมาเยอะ แล้วพอมานในที่สุดแล้วตรงจรดตรงนี้ อย่างมากมายเลย

หลวงพ่ : แสดงว่าพวกเรามีบุญ เพราะพวกเรามีบุญถึงได้มาเจอกัน ไอ้พวกไม่มีบุญ มาเจอท่านอยู่ มันยังโงมดีท่านอยู่เลย

โยม ๒ : ไซ้ ผมกลัว เวลานั้นผมยังไม่กล้าพูดกับคนอื่นเลย ผมกลัวเขามานั้นแล้วเขาจะแย

หลวงพ่ : ไอนั้น ไอ้พวกไม่มีบุญไง ไอ้พวกไม่มีบุญ มันก็มาเจอเห็นไหม

โยม ๒ : แต่เยอะ

หลวงพ่ : ไซ้ เราก็จะของเรา เขาก็เจอของเขา

โยม ๒ : ไซ้ๆๆ

หลวงพ่ : เราก็มีบุญไง

โยม ๒ : แต่คนโงมดี บางทีเราก็จะสงสารเขา กลัวเขาจะต้องลำบาก

หลวงพ่ : เขาไม่ยอมรับ เขาไม่ยอมรับของเขา

โยม ๑ : ท่านอาจารย์คะ อิกนิตนึ่งคะ

หลวงพ่ : อ้าวว่าไปเลย

โยม ๑ : โยมจำได้ว่า ตอนเขียนก่อนที่จะเลิกปฏิบัติ เพราะโยมก็มาคลุมหายใจ พอดูๆ แล้วรู้สึกว่ ะ พิจารณาภายจะคล่องกว่า โยมก็ใช้ดู พิจารณาตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า แล้วจากเท้าไปศีรษะ เพราะว่าคูอานาปานสติแล้วมันไม่ลง มันไม่ลงกลางทางเหมือนเมื่อก่อน

หลวงพ่ : ได้ ได้เหมือนกัน ได้หมดเลย ะไรก็ได้ อย่างที่พูดเมื่อกี้ ะไรก็ได้ขอให้เกิด มันยืนยันกับ ๒ คนนี้เอง ถ้ามีสมาธิแล้วนี้ เวลาปัญญามันคิดไปนี้ อือหือ ทะลุปรุโปร่ง แต่ถ้าปัญญามันไม่ทะลุปรุโปร่งก็กลับมาทำความสงบ มีแค่นี้ สมถกรรมฐานคือ วิปัสสนากรรมฐาน มันเป็นคน ๒ เท้าเดินไปพร้อมกัน ซ้ายและขวาต้องก้าวไปพร้อมกัน

โยม ๑ : แต่ที่พิจารณาโดยทางท่าน..... เป็นวิปัสสนาไม่ใช่สมาธิ

หลวงพ่ : เราจะบอกโยมว่าไม่มี ไม่มีทั้งสมถะ ไม่มีทั้งวิปัสสนา ไม่มีหรอก เราไม่อยากจะพูดออกมาเองเท่านั้นละ ประสาเราเห็นใหม่ เมื่อกี้เราบอกว่าจะไม่ว่าใคร แต่จะไปว่าเขาแล้วละ เราไม่อยากจะพูดเอง เพราะพูดไปแล้ว เพราะอะไรรู้ใหม่ คำว่าไม่มีนี่นะ หลวงปู่หล้าบอกเลย จะมีการทำบุญเฉพาะพระพุทธศาสนา เพราะพระพุทธศาสนามีพระ มีภิกษุ มีสมณะเป็นใคร ๑ นะ ๒ เขาให้ใช้การพิจารณาเวทนา ต่อสู้กับเวทนา เขาเข้มงวดมาก เขาบอกมีการต่อสู้กับเวทนา แล้วถ้าต่อสู้กับเวทนา พวกเล่นกายกรรมมันก็ต่อสู้กับเวทนาเหมือนกัน มันก็พยายามต่อสู้ของมัน แล้วมันได้อะไรขึ้นมา

แต่ที่โยมได้อะไรขึ้นมานั้น เพราะโยมได้ทำฝึกอานาปานสติมาก่อน โยมเคยทำความสงบของใจขึ้นมาก่อน โยมมีฐานของสมาธิขึ้นมาก่อน โยมจะเห็นของโยมโดยธรรมชาติของโยมเองเขาเพียงแต่บอกวิธีการเท่านั้นเอง แต่เวทนาจะทำได้หรือไม่ได้ อย่างเช่นเห็นใหม่ คุณิ พระฝรั่งเขามาบวชในไทยเยอะเยอะไปเห็นใหม่ ทำไมเขามาบวชละ เขามาขอบวชของเขา แต่จิตได้สำนึกของเขาละ

หลวงตาพูดบ่อยเห็นใหม่บอกว่า มีพระฝรั่งมาพูดกับเขาว่า อาจารย์ปัญญาไม่ฉลาดมีพระอาทิตย์ดวงเดียว เขามีพระอาทิตย์ ๒ ดวง คือเขาเป็นชาวคริสต์มาก่อนใช้ใหม่ เวลาเขาบวชแล้ว ในใจเขาก็ยังถือคริสต์อยู่ เขาบอกว่า เขามีพระอาทิตย์ ๒ ดวง พุทธก็ได้ คริสต์ก็ได้ เนี่ย สักแต่ว่าทำพอสักแต่ว่ามันจะได้ผลจริงใหม่ มันก็ไม่ได้ใช้ใหม่ นี้พูดถึง เมื่อกี้โยมพูดมานี้ ประสาเรานี่ ถ้าเราจะพูดโดยแบบว่า ทางวิทยาศาสตร์บอกค่า ๑๐๐ % ะไรถูกอะไรผิดต้องพูด ๑๐๐ % นี้ เราจะค้าน

โยมตั้งแต่แรกแล้ว แต่เราไม่ก้านออกมา เพราะว่า ถ้าก้านออกมาเดี๋ยวจะหาว่า หลวงพ่อนี้ อะไรก็ไม่ได้เลย มีจะต้องอย่างเดี๋ยวนี้นี้ แต่ใครๆ ก็ว่าเขาหมดเลย ทุกคนจะติเราอย่างนี้นะ แต่เวลาเราพูดเราไม่ได้พูดถึงว่าเราจะเข้าข้างใครออกข้างใคร พูดถึงข้อเท็จจริงของมัน

โยม ๑ : ก็คือเราจะดูแบบใช้เวทนาในกายก็ได้ใช่ไหม

หลวงพ่ : ได้ อะไรก็ได้

โยม ๑ : เพราะถึงจุดๆ หนึ่ง มันก็จะมีสมาธิ แต่ถึงจุดนั้นจะยากกว่า

หลวงพ่ : ๑. ตอนที่พูดไปเมื่อกี้ เพราะต้องการแก้ไอ้ตรงนี้ให้ไปได้ก่อน ไอ้รัดไอ้ตัวอะไรนี้ เพราะมันเป็นอุปสรรค เราต้องแก้อุปสรรค แก้ทุกอย่างให้มันโล่ง โปร่ง เพื่อให้สะดวกในการปฏิบัติของเรา

๒. ถ้ามันมีสมาธิขึ้นมาแล้ว เพราะไอ้ความรัดอย่างนั้น ทำให้เราทำพลังงานคือทำสมาธิขึ้นมาได้น้อย ถ้ามันได้ขึ้นมา เพิ่มขึ้นมาให้เราสะดวกได้มากขึ้น แล้วถ้าพูดถึง ถ้าอย่างนี้มันไม่เป็นอุปสรรคแล้ว การใช้ปัญญา การ ทำสมาธินี้ มันทำได้หลากหลาย ถ้าเรามีความชำนาญของเรา อะไรก็ได้ให้เป็นสมาธิ

สมาธิมันเป็นเครื่องยืนยัน เวลาที่เราใช้ปัญญา มันจะทะลุพึ่ๆๆ เขาเรียก ตังคพหวน คือประหารไปบ่อยๆ ตังคะ คือการปล่อยวาง เป็นครั้งคราวไปเรื่อยๆ มันเป็นของชั่วคราว เพราะตังคพหวน มันประหารไม่จบ ทำบ่อยครั้งเข้าๆ พอชำนาญปุ๊บมันจะเกิดสมุจเฉตพหวน คือหนเดียว หนเดียวเท่านั้นที่เป็นพระโสดาบัน หนเดียวเท่านั้นที่เป็นพระสภิกขา หนเดียวเท่านั้นที่เป็นพระอนาคา หนเดียวเท่านั้นที่เป็นพระอรหันต์ ไม่มี ๒ หน ถ้า ๒ หน หนแรกผิด หนที่หลังถึงจะถูก ไม่มี ๒ หน การขาดมีหนเดียว แต่การฝึกมีเป็นล้านๆ หน

โยม ๒ : เพราะว่าผมรู้สึกเลย เวลาที่มันทะลุ อะไรนี้นะ มันเป็นแบบชั่วคราว คือรู้เลยว่า มันไม่ใช่ แต่มันมันได้สัมผัส แล้วมันมีกำลังใจ

หลวงพ่ : นี่ต้องฝึกฝน ฝึกฝนขึ้นไป เดียวมันจะพัฒนาของมันขึ้นไป พอพัฒนาขึ้นไป เราจะเห็นความถูกต้องความผิดอย่างนี้ มันจะตรวจสอบเราเอง ถ้ามันเป็นความจริงมันจะทะลุพับ ทะลุไปเลยนะ พุบ เฮ้อ! เวลาได้ปัญญารอบหนึ่ง มันปล่อยหมด เฮ้อ!

โยม ๑ : ของโยม พอดูเวทนาแล้วมันรู้สึกว่าการรัคอยู่ที่นี่ มันจะชัดเจนขึ้นอีกค่ะ

หลวงพ่ : ลองเปลี่ยนอย่างอื่น ค่อยๆแก้ไขไป เราจะบอกว่ามันจบได้ทั้งนั้น อาการของจิต ไม่ใช่ตัวจิต ตัวจิตจริงๆ เห็นไหม จิตไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่ตัว ไม่ใช่ตน ไม่ใช่เรา ไม่ใช่เขา ตัวจิต แล้วนี่มันเป็นรัคๆ นี่ มันเป็นเรา เป็นเขา มันรัคเรานี้ มันไม่ใช่จิต มันไม่ใช่ นั่นมันอาการของจิต อาการของกรรม อาการต่างๆ มันไม่ใช่เราอยู่แล้ว มันไม่มีกับโยมอยู่แล้วละ เราไปยึดมันเอง เราจะบอกว่ามันไม่มีหรือก ถ้ามันไม่มี เราจะแก้อย่างไรให้มันไม่มีละ นี่มันไม่มี แต่มันคันมี มันก็ต้องแก้ไขไปสิ คือมันไม่มีอยู่แล้ว จิตไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่ตัว ไม่ใช่ตน ไม่ใช่เรา ไม่ใช่เขา แล้วทำไมมันเจ็บ ทำไมมันรัคละ

โยม ๑ : ต้องเปลี่ยนวิธี

หลวงพ่ : ใช่ เปลี่ยนวิธี เปลี่ยนการทำ แล้วจะจบได้ ปฏิบัติ เพราะว่าปฏิบัติแล้วมันทำให้ศาสนา มันแจ่มชัดขึ้นมากกลางหัวใจของพวกเรา นี่ก็คือตัวธรรมะจริง ตัวธรรมคือสังขารขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศาสนธรรม คำสั่งสอน ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศาสนานี้คือตัวธรรม อย่างอื่นไม่ใช่ ศาสนบุคคล ศาสนวัตถุ ประเพณีวัฒนธรรม ไม่ใช่ธรรม

โยม ๒ : ผมประทับใจหลวงตาอีกอย่างคือ ท่านจะยึดธรรมเป็นหลัก อย่างอื่นไม่ต้องมาพูด แม้แต่ เมื่อ ๒ วัน นี้ละ ที่ท่านเล่าถึงอะไร เกี่ยวกับแตรวง ไม่เอา คือเกี่ยวกับในหลวงจะเสด็จ อันนี้ต้องเอาธรรมเป็นหลัก อันอื่นนี้จะใหญ่โตมาจากไหน

หลวงพ่ : เผาศพอาจารย์สิงห์ทอง

โยม ๒ : นี่ผมไม่ทราบ ผมเพิ่งได้ฟัง นั่นคือความประทับใจอย่างหนึ่ง ที่ท่านจะยึดธรรมอย่างเดียว คือท่านไม่เอาอะไรเลย

หลวงพ่ : เราอยู่ในเหตุการณ์หมด

โยม ๒ : อ้อ ผมฟังด้วยก็ไม่ชัด ก็เลยดี ที่มาเรียนถามหลวงพ่อ

หลวงพ่อ : อาจารย์สังข์ทอง เขาต้องมีโหรีก่อน ไฟพระราชทานไง เขาบอกว่าเผาด้วยไฟเวีย
ไม่ได้เผาด้วยมโหรีเวีย

โยม ๒ : ผมก็เพิ่งได้ฟังมานี้ ผมประทับใจตรงนี้ ท่านยึดธรรมเป็นหลัก จะไม่เอาอย่างอื่น

หลวงพ่อ : เอวัง